

NAŠE DELO

srečno '75

Srečanje vevških upokojencev

VEVČE, DECEMBER — Ko se poznojesenski mrak pred praznikom republike spušča nad utripajoče luči tovarne, prihajajo upokojenci Papirnice Vevče vsako leto na veselo snidenje, ki jim ga tradicionalno prireja kolektiv.

Od 316 upokojencev, kolikor jih letos je, se je srečanja udeležilo kar 214. Vsi niso mogli priti. Nekaterim zdravje več ne dopušča, nekateri so se preselili v bolj oddaljene kraje, pa tudi honorarna služba nekaterim ni omogočila prostega časa.

Udeleženci so prihajali v razsvetljene prostore obrata za družbeno prehrano, kjer so jih pričakali nekateri vodstveni delavci tovarne in zastopniki družbenopolitičnih organizacij. Postreženi

že pri vratih z aperitivom, so upokojenci posedli za pripravljene mize. Upokojeni holandski mlinar je pozdravil strojevodjo, gladilec papirja rezalca, strojnik delavca v komerciali, ključavničar onega od prvega papirnega stroja itd. Vsi se poznajo, 40 pa tudi več let so bili skupaj, sedaj pa se vsako leto snidejo ob kozarčku, svoji med svojimi. Res, prijetno razpoloženje, nasmejani obrazi in še vedno zdravja polni pogledi.

Letos obratov, kjer so delali, niso obiskali. Poslušali so pozdravne besede predsednika DS tov. A. Pirkmajerja in nagovor direktorja podjetja, tov. A. Vengusta. Čestital jim je za praznik in že zaželel srečno in zdravo

leto 1975. Na kratko je poučil nekdanje člane kolektiva o življenju kolektiva sedaj in prizadevanja v proizvodnji in gospodarjenju, čemur osnova je tudi njihovo preteklo delo. Obljubil je tudi, da si bodo naslednje leto ogledali prepotreben in moderen obrat, ki ga gradimo — novo toplarno.

Po pozdravu, nagovoru in prijetni večerji so domala vsi obsedeli pri kozarčku dobre kapljice, nazdravljali zdaj temu, zdaj onemu. Tisti pa, ki jih noge še niso izdale, so pa zaplesali pozno v večer ob zvokih domačega instrumentalnega tria »Veseli kovinarji«.

(Fotografije, srečanja upokojencev objavljamo na 7. strani!)

46 letošnjih slavlencev nagrajenih za neprekinjeno 15-letno delo v tovarni

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV

ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA

PAPIRNICE KOLIČEVO

»Bodimo med seboj prijatelji«

VEVČE, DECEMBER — Že v prejšnji številki našega glasila smo objavili imena nagrajencev, ki so prejeli priznanja za dolgoletno delo.

Dva dni pred praznikom republike so se zbrali v sejni sobi podjetja. Razpoloženje je bilo praznično in slovesno. Slovesnost so spremljali člani delavskega sveta in drugih samoupravnih organov in s svojo prisotnostjo poudarili pomembnost vsakoletne prireditve. Že zunanost nagrajencev je pričala, da štejejo ta dan za enega najlepših v vsem času, ki so ga prebili med nami. To so poudarile posebno zastopnice nežnega spola, ki so prihajale z novimi pričeskami, slovesno oblečene in olišpane kot za poroko. Res razveseljav pogled. Pred vhodom v sejno sobo so vsem nagrajencem dekleta pripele rdeč cvet in z njimi popestrile vzdušje in razpoloženje vseh prisotnih.

Slavnostno sejo DS je pričel njegov predsednik tov. Andrej Pirkmajer. V svojem nagovoru nagrajencem in članom samoupravnih organov je orisal pomen praznika — 29. novembra — in na kratko opisal pomembnost dogodka vse od ustanovitve republike do dosežkov v času do današnjih dni na političnem, kulturnem in gospodarskem področju. Zaželel je vsem članom samoupravnih organov, zlasti pa nagrajencem, prijetno počutje in se jim zahvalil za tvorno dolgoletno delo in sodelovanje.

Po vrsti so prihajali nagrajenci pred zastopnike članov kolektiva in sprejemali nagrado in čestitke. Prisotni so jih nagrajevali z aplavzom in odobravanjem.

Po podelitvi je vse navzoče nagovoril direktor podjetja, tovariš Albin Vengust. Tudi iz njegovih besed je vela zahvala in priznanje vsem, zlasti pa tistim, ki so šli korajžno skozi razvoj podjetja tudi v času, ko je bilo dosti težav. V vsakem novem stroju, novem obratu, novem dosežku, je poudaril, je tudi del truda in prispevka zlasti tistih, ki so s pripadnostjo kolektivu pokazali zvestobo do podjetja, je dejal tovariš direktor. Uspehi, ki jih danes zaznavamo, niso nastali slučajno in se tudi niso pojavili čez noč. Mnogo truda je bilo potrebnega, mnogo vztrajnosti in upornosti. Petnajst let zvestega in častnega dela je pri vsakomur prelomnica, ki kaže še na nadaljnjih petnajst let in še malo zraven. Eno je za nami, drugo pa nastopa. Prijetno bo, če bodo odnosi med seboj prijetni in pravilni, da ne bo slepomišljenja in samoljubja, da bo vladala sloga in sodelovanje, da nas bo spremljalo medsebojno spoštovanje. Le tako bomo dobro upravljali s sredstvi za proizvodnjo, ki nam jih je zapustila skupnost. Smo upravljavci. Toda pri tem ne smemo nikoli pozabiti na dolžnosti, ki smo si jih nadel, ko smo prevzeli tovarno v upravljanje. Vse svobosčine in organe delavskega samoupravljanja imamo zato, da bi premagali gospodarske težave, ki se porajajo takrat, ko pravzaprav najmanj pričakujemo.

Svoje misli je končal z besedami zahvale in priporočilom: »Bodimo med seboj prijatelji!«

S. R.

(Fotografije, srečanja nagrajencev objavljamo na 6. strani!)

Nagrajencem in upokojencem je z veselimi vižami za ples in razvedrilo postregel trio domačih KOVINARJEV

Kuhar Franček in njegove tovarišice so pripravljene, da bodo po proslavi postregli gostom in slavlencem

Združene papirnice Ljubljana

Gibanje proizvodnje v mesecu novembru 1974

Plan	Doseženo	
	november 1974	I.—XI. 1974
Klasični papirji	100	93,5
Premazani papirji	100	85,5
Skupaj:	100	90,4
Tapete	100	44,4
Lesovina	100	92,1
Izvoz ton	100	42,5

Izkoriščanje zmogljivosti papirnih ter premaznega stroja

	November 1974	φ I.—XI. 1974	φ I. 1973
I. PS	80,3	90,9	91,2
II. PS	82,5	90,4	91,2
III. PS	83,3	89,5	90,5
IV. PS	80,8	90,1	91,1
Skupaj:	81,7	90,2	91,0
Premazni stroj	60,8	62,4	64,7
Izmet klasič. pap. %	7,63	7,22	7,56
Izmet premaz. pap. %	14,41	13,22	13,58

Proizvodnja papirja je bila v mesecu novembru za ca. 10 odstotkov nižja od planirane v glavnem zaradi državnih praznikov, delno pa tudi zaradi povečanih zastojev na PS, ki so bili v primerjavi s preteklimi meseci za ca. 3 % večji. Od klasičnih vrst smo izdelali nad polovico brezlesnih univerzalnih tiskarskih papirjev, od ostalih pa največ tapetnih papirjev ter bank-posta. Ca. 50 % premazanih papirjev smo premazali obojestransko, od enostransko premazanih pa manjši delež srodnejfinih papirjev z AK premazom.

Na nizko proizvodnjo lesovine je poleg izpada zaradi državnih praznikov vplivala tudi manjša potreba po lesovini, zaradi česar brusilniki niso obratovali s polno zmogljivostjo.

Bistvene spremembe sindikalne liste za leto 1975

KOLIČEVO, DECEMBER — Izdelan je osnutek nove sindikalne liste za prihodnje leto. Sindikalne organizacije razpravljajo o osnutku nove sindikalne liste in dajejo pripombe, o katerih bodo razpravljali še v republiških odborih.

Kaj nam prinaša osnutek sindikalne liste za prihodnje leto?

1. Najnižji in najvišji osebni dohodek

Najnižji osebni dohodek delavca, ki opravlja preprosta dela in dela polni delovni čas, mora pri normalnem delovnem uspehu znašati najmanj 60 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v Sloveniji v preteklem koledarskem letu. K temu znesku se ne prištevajo razni dodatki kot so: dodatek za pogoje dela, nočno delo, nadurno delo in drugo.

Pri najvišjem osebnem dohodku ni postavljena absolutna zgornja meja. Najvišji osebni dohodek določijo udeleženci v svojih

internih aktih o delitvi sredstev za osebne dohodke. K temu moramo dodati, da je višina najvišjega osebnega dohodka odvisna od gospodarjenja, nadalje od doseženega dohodka in poslovnega rezultata, tj. od meril, ki so določena v samoupravnem sporazumu.

2. Izplačila, ki bremenijo osebne dohodke

Za nadurno delo je predviden dodatek v višini 54 % od obračunske osnove.

Za nočno delo gre delavcu dodatek v višini najmanj 30 % in največ 50 %.

Za delo v nedeljah je predviden dodatek od 35 do 50 %.

Za delo na dan praznika gre delavcu poleg zakonsko določenega nadomestila še dodatek v višini 50 % od obračunske osnove.

Za čas bolezni do 30 dni je predviden za delavca znesek nadomestila osebnega dohodka, ki ne sme biti nižji od 90 % meseč-

nega neto osebnega dohodka preteklega leta.

Tudi za deljen delovni čas je predviden dodatek, ki znaša od 300 do 600 bruto din. Višina dodatka je pogojena z dolžino deljenega delovnega časa.

Predviden je tudi dodatek za stimuliranje stalnosti delavcev (dodatek za čas prebit v podjetju), ki pa lahko znaša največ 5 % od obračunske osnove.

V osnutku sindikalne liste so navedena osnovna načela za nagrajevanje po minulem delu, ki je pogojeno z rezultati dobrega gospodarjenja z družbenimi sredstvi in s količino delavčevega minulega dela. Kolikor to načela ne bo mogoče izpeljati v letu 1975, se vrednoti delovno dobo po sedanji lestvici, ki znaša od 1 do 12 % od obračunske osnove.

3. Prejemki in izdatki iz sklada skupne porabe

Sredstva sklada skupne porabe za leto 1975 se oblikujejo do višine 70 % povprečnega bruto osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, pomnoženega s številom delavcev delovne organizacije. Regres za letni dopust naj bi po predlogu znašal najmanj 900 din in največ 1100 din za zaposlenega. V ta regres se všteje tudi regresiranje oskrbnih dni v počitniških domovih.

Za delavce, ki gredo v pokoj, znaša odpravnina najmanj dva in največ tri povprečne mesečne dohodke v SR Sloveniji iz preteklega leta. Enako kot odpravnina ob odhodu v pokoj je predvideno tudi za posmrtnino. V sindikalni listi je predvidena višina in oblika nagrad ob delovnih jubilejih. Nagrada lahko znaša največ 4600 din pri 30 letih delovne dobe.

4. Prejemki in izdatki, ki spadajo med poslovne stroške

V sindikalni listi je predvideno, da znaša dnevna za čas odsotnosti za več kot 8 do 12 ur največ 95 din, za čas odsotnosti nad 12 ur pa največ 145 din.

Predvideni stroški nočevanja smejo znašati največ 155 din. Kolikor pa kdo nima računa za nočevanje, lahko prejme največ 70 din.

Povračilo za prevoz delavca na delo in z dela se lahko znaša nad 30 din.

Po predlogu znaša nadomestilo za ločeno življenje največ 1200 din.

Terenski dodatek delovne organizacije lahko izplačujejo največ po 65 din na dan. Višina terenskega dodatka je lahko nižja, kar je odvisno od pogojev bivanja na terenu in od prehrane. Terenski dodatek mora biti enak za vse delavce ne glede na strokovno izobrazbo.

Pri regresiranju prehrane smo imeli dosedaj vsi enak regres ne glede na to ali so imele delovne organizacije organizirano ali neorganizirano prehrano. Po sedanjem osnutku je predvideno, da tiste delovne organizacije, ki imajo organizirano prehrano, lahko namenijo za regres do 300 din mesečno za vsakega delavca. Tisti, ki pa nimajo organizirane prehrane, pa namenijo za regres največ 100 din mesečno za vsakega delavca. Za študente in dijake, ki so na praksi v delovni organizaciji, ne sme znašati mesečna nagrada manj od 600 din in ne več kot znaša najnižji osebni dohodek po sindikalni listi.

To so bistvene spremembe, ki jih prinaša osnutek nove sindikalne liste. Teh določb ne bomo mogli uporabljati vse do tle, dokler jih ne bomo konkretno določili in vključili v naše samoupravne akte.

Odprli so nov samski dom

VEVČE, DECEMBER — 28. novembra je bila na Vevčah kratka interna slovesnost. Odprli so nov samski dom, ki ga je zgradilo GP »Gradis«. Otvoritev so se udeležili predstavniki družbenopolitičnih organizacij Papirnice Vevče, vodje služb in obratov. Ogladali so si lepo urejene prostore, ki bodo delavcem dajali prijetno bivališče. Poleg okusno opremljenih sob ima dom tudi lepe kopalnice in dnevni ali klubski prostor s televizijo in radiom, kjer bodo stanovalci lahko prebili prosti čas ob šahu in kulturnem razvedrilu in počitku.

Dom je odprl vodja Družbenega standarda Papirnice Vevče tov. Niko Potočnik. Navzočim je povedal nekaj tehničnih besed, nanašal pa je tudi probleme, ki se tičejo stanovanj in ostalih potreb članov kolektiva. Njegove besede v celoti navajamo:

Spoštovani gostje!

Dovolite mi, da ob današnji priložnosti, ko odpiramo nov samski dom, spregovorim nekaj besed.

Prav gotovo je za naš delovni kolektiv pridobitev novega samskega doma lep delovni uspeh. Zavedati pa se moramo, da s samskimi domovi rešujemo le stanovanjske probleme za skrajno kratek čas. Če sam pregled prebivalcev v sedanjem samskem domu nam to trditve potrjuje, saj večina delavcev, ki je nastanjena v starem samskem domu, ni več samcev, temveč so poročeni in imajo tudi že otroke. V bodoči politiki reševanja stanovanjskih problemov mladih delavcev bi morali prav gotovo misliti na to, da mladim delavcem zagotovimo take stanovanjske prostore, ki bo-

do zadoščali tako za samca, kot za poročen par z otrokom starosti tja do petega leta. Tako reševanje stanovanjskih problemov bi omogočila tako imenovana intervencijska stanovanja oziroma eno do enoinpolsobna stanovanja. Gotovo je marsikdo med nami že seznanjen s politiko gradnje takšnih stanovanj na ljubljanskem območju, kjer so se do današnjih dni čutili odpori proti graditvi takšnih stanovanj. Govorilo se je celo, da bi z gradnjo takšnih stanovanj v Ljubljani dobili »revne« soseske ipd. In do česa je taka politika pripeljala? Upam si trditi, da do dokaj perečega problema, to je problema barakarstva. Že na večjih mestih je bilo opozorjeno na problem barakarstva v Ljubljani. Narejenega pa ni bilo nič ali pa zelo malo. Upam si celo trditi, da število barakarjev narašča in da žalost to opažamo tudi v naši delovni organizaciji. Tu, na tem mestu, bi v zvezi s to problematiko le na kratko opozoril na politiko kadrovanja. Bolj me tare to, da v naši delovni organizaciji ne znamo vsem tem problemom prislusniti, kaj še reševati. Nihče v tovarni si ne dela skrbi za posamezne naše sodelavce, nihče ga ne vpraša, kam bo šel zvečer spat, kakšni so njegovi problemi, koliko plačuje za to, da se lahko v majhni sobi stiska s 3—4 ali celo petčlansko družino itd. Človek ima občutek, da od sodelavcev zahtevamo le to, da pridejo v službo in da v teh osmih urah, ki jih preživijo v tovarni, čimveč naredijo. Vsi se obnašamo skrajno nesocialno — ne brigajo nas socialni problemi naših sodelavcev, ne brigajo nas stanovanjski problemi. To se seveda ne more trditi za

vse, saj je bila že pri večjih organizacijah ta problematika sprožena, sprejeti so tudi ustrezni sklepi — a narejenega ni bilo nič. Koliko časa se v delovni organizaciji že govori o socialnem delavcu? Koliko sklepov samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij je bilo sprejetih v zvezi s tem — narejenega pa nič. Ne vem, če smo res tako bogata družba oziroma delovna organizacija, da si to lahko privoščimo. Že v državah, ki so po svojem razvoju družbene ureditve za našim družbenim sistemom, so spoznali, da se skrb za delavca na socialnem in stanovanjskem področju tudi ekonomsko izplača. Seveda se rezultatov dela na teh področjih ne da eksaktno prikazati, vendar praksa in posamezna raziskovanja povezanosti teh vprašanj so nedvomno pokazala pravilnost take trditve.

Kaj lahko povemo iz vsega navedenega? Rekel bi da je prav gotovo veliko zamujenega, da je pred nami veliko dela, da pa bi se vse napake z doslednim zavze-

manjem slehernega od nas dale odpraviti.

Na Vevčah smo podobne delovne uspehe kot je današnji že mnogokrat več ali manj slovesno proslavili. Vsak Vevčan, posebno pa še delavec v naši delovni organizaciji je vedno in na vsakem mestu lahko ponosen na uspehe našega kolektiva, posebno še na stanovanjskem področju. Toda ne smemo zaspiti na lovoričah, skrbeti moramo za to, da bomo dosegali takšen uspeh tudi v prihodnje.

Nov samski dom, ki smo ga danes odprli, ima 30 enoposteljnih sob, skupno klubsko sobo in dokaj urejene sanitarije ter ogrevanje. V njem bo tudi poskrbljeno za zabavno in kulturno udeleževanje stanovalcev novega kot starega samskega doma.

Na koncu naj izrečem priznanje celotnemu kolektivu, kot posameznikom za ta dosežen uspeh z upanjem, da bo vevški delovni kolektiv podobne uspehe slavil v najkrajšem času.

V združenem podjetju pričakujemo tudi Sladkogorsko

VEVČE, DECEMBER — Znano je, da referendum za združitev v Združeno podjetje slovenske papirne industrije na Sladkem vrhu ni uspel. Nikjer ni dejanja brez vzroka in prav gotovo so tudi Sladkogorčani imeli pomisleke. Pozneje se je izkazalo, da ta korak le ni bil popolnoma premišljen in da bi v celotnem telesu enotne organizacije slovenskih papirničarjev le manjkali bistveni ud — napredujoča tovarna papirja in kartona na Sladkem vrhu. Vsako nepopolno telo pa je obsojeno na hiranje in nazadovanje.

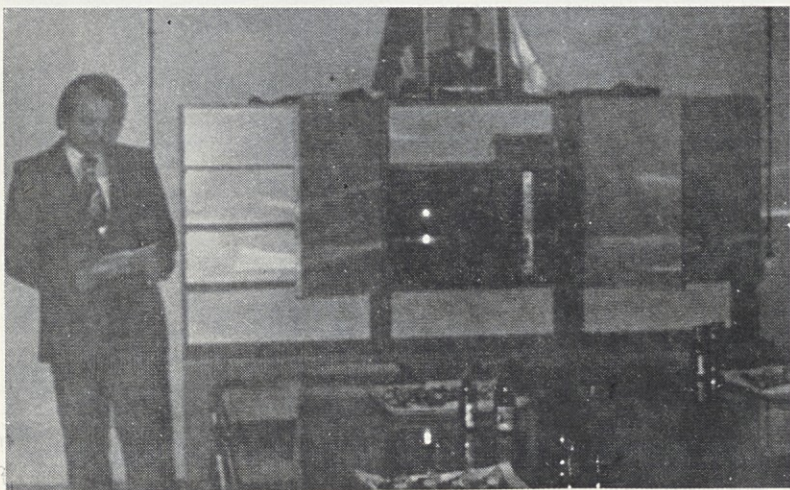
Kot beremo v glasilu Sladkogorske, se tam pripravlja nova akcija za združitev. Izdelali so temeljito analizo in oceno idejno-političnega stanja v kolektivu. Analizo je sprejela osnovna organizacija ZK v podjetju. Ugotovili so vzroke neuspeha, sedaj pa je na vrsti akcija, ki se je bodo lotili z vso odgovornostjo. V tej akciji bodo postopoma odpravili vse negativne vplive, ki bi utegnili motiti pot do končnega cilja. Za to bodo uporabili vse možne oblike idejno-političnega delovanja, kot interno obveščanje, seje organov samo-

upravljanja, zlasti pa zbere delavcev. Tu se bodo seznanili s smotri in cilji združevanja. Posebno vlogo bo opravil sindikat, sodelovala bo mladina in kot najodgovornejša organizacija, Zveza komunistov. Vsi ti organi bodo na političnih aktivih, sejah in zborih delavcev pojasnili smotnost združevanja in skupnega sodelovanja slovenskih papirničarjev.

Kolektiv Sladkogorčanov se je odločil, da bo ponovni referendum 18. marca 1975, čeprav bi ga po statutarnih določilih že lahko izvedli. Termin, ki so ga postavili, je torej določen, malo pozen pa zato, da bo akcija dobro pripravljena in odločitev, ko je zelena. Pričakujemo uspeh, čeprav ga je težko napovedovati, so pa optimisti, ker vedo, da se bodo odločili v prid povezovanja slovenskih tovarn papirja.

Akcijski program za izvedbo referenduma je sprejela ZKS Sladkogorske dne 4. novembra 1974. Po tem programu bo pri referendumu.

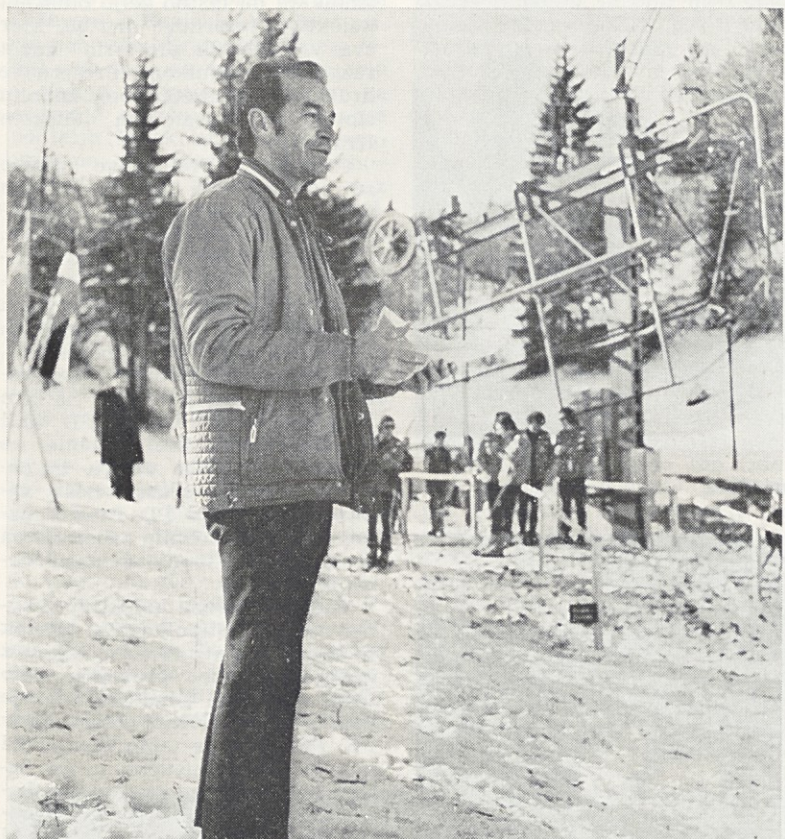
(Po »Sladkogorčanu« povzel S. R.)

Tov. Potočnik otvarja samski dom. Na sliki: Del klubskega prostora

Vlečnica na Trebeljevem je potegnila prve smučarje

(Slovesna otvoritev)

Direktor Združenih papirnic Ljubljana je pred otvoritvijo povedal nekaj besed

20 korakov od avtomobila in že smo pri spodnji postaji

Prvi spust po novem smučišču

VEVČE, DECEMBER — Sobotno dopoldne 14. decembra 1974 bo ostalo v spominu vsem smučarjem vzhodnega dela Ljubljane in vsem ljubiteljem zimskega športa, zlasti pa Vevčanom. Dograjena in odprta je bila smučarska vlečnica na Trebeljevem — velik uspeh graditeljev športnih in rekreacijskih objektov na vzhodni strani Ljubljane, uspeh tistih, ki želijo delovnemu človeku, da bi se po delu in ob prostem času naužil lepote in zdravja, ki ga daje narava.

Dolina Besnice je ta dan oživel. Avtomobil za avtomobilom je hitel na obronke trebeljevskih hribov, ki so se, kot naročeno za

ta dan, kopali v soncu. Prijazna vasica in prijetni vaščani so pozdravili številne goste, ki so hoteli videti nov športni objekt. Zastavice »Papir Vevče« in zastave na drogih so dajale praznično razpoloženje. Čeprav je bilo snega komaj za vzorec, sta sončno vreme in čista svežina pripravile zimsko vzdušje.

Fanfare so naznanile začetek slovesnosti. Pred zbrane je stopil direktor Združenih papirnic Ljubljana tov. Albin Vengust, tokrat v vlogi športnika-smučarja. Pozdravil je vse prisotne, med katerimi so bili tudi bivši predsednik občinske skupščine Lj. Moste-Polje tov. Polde Maček, sada-

nji predsednik, tov. Marjan Moškrič, predsedniki okoliških krajevnih skupnosti, zastopniki litijske občine in drugi. Ko je pohvalil graditelje in vse tiste, ki so s prostovoljnim delom prispevali, da je vlečnica čim prej stekla — med njimi so se zlasti odlikovali člani PD Vevče in tudi domačini — je postregel tudi s tehničnimi podatki. Če bo vreme le malo ugodno, bodo ugodne tudi snežne razmere. Nadmorska višina spodnje postaje vlečnice znaša 510 m, višina zgornje pa 630 m. Smučišče obsega nekaj hektarov in leži na senčnem, severnem pobočju trebeljevskih hribov. Dolžina (Nadaljevanje na 4. strani)

14. 12. 1974 je vlečnica na Trebeljevem potegnila prvega smučarja po smučišču navzgor

Prijazna kmečka vasica Vel. Trebeljevo. Na sliki: k vlečnici prihajajo Ciril in Hela Jeriha, Aleksander Martelanc, Marjan Moškrič, Magda in Tone Lovec

Izvolili smo delegacijo skupščine SIS

Obisk pri Prešernovi družbi

VEVČE, DECEMBER — V naši novi Ustavi ustanavljajo delovni ljudje samoupravne interesne skupnosti, da bi zadovoljevali svoje osebne in skupne potrebe ter interese in s temi potrebami ter interesi usklajevali delo na tistem delovnem področju, za katero ustanavljajo interesno skupnost. Samoupravne interesne skupnosti pomenijo prehod določenih funkcij in pristojnosti države na samoupravno organizirane delovne ljudi, izvajalce in koristnike določenih storitev širšega družbenega pomena. Samoupravne interesne skupnosti se lahko ustanovijo na področju družbenih služb in na področju posameznih gospodarskih dejavnosti (npr. nafta in plin, železniški in luški promet, elektrogospodarstvo itd.).

Na področju družbenih služb, ki zajema vzgojo in izobraževanje, znanstveno dejavnost, kulturo, zdravstvo, socialno varstvo itd., imajo samoupravne interesne skupnosti ustavno pravico, da njihove skupščine enakopravno sodelujejo s skupščinami občin in republike, kadar le-te sprejemajo predpise ali druge akte o vprašanjih, ki zadevajo interese samoupravne interesne skupnosti. Samoupravne interesne skupnosti, ki se ustanovljajo na področju gospodarskih dejavnosti širšega družbenega pomena, nimajo pravice enakopravnega sodelovanja oziroma sodelovanja s skupščinami občin in republike oziroma federacije.

Dejavnosti družbenih služb so se do neveljavitve nove Ustave financirale proračunsko, delno pa s posebnimi prispevki iz osebnega dohodka oziroma dohodka.

Koristniki teh dejavnosti niso imeli neposrednega vpliva na financiranje in odločanje o sredstvih, ki so jih te dejavnosti uporabljale.

Novi sistem samoupravnih interesnih skupnosti omogoča koristnikom družbenih dejavnosti, to pa je vsem delovnim ljudem, da neposredno sodelujejo preko svojih delegatov v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti. Vsaka SIS ima namreč skupščino, ki jo sestavljata dva zbora: zbor uporabnikov in zbor izvajalcev.

Prvi zbor sestavljajo delegati delegacij delavcev v TOZD in drugih organizacijah združenega dela, samoupravnih organizacijah in skupnostih ter delegati delegacij delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih. Te delegate so izvolili na neposrednih in tajnih volitvah. Drugi zbor, to je zbor uporabnikov, pa sestavljajo delegati delegacij delavcev v organizacijah združenega dela, ki opravljajo storitve na delovnem področju samoupravne interesne skupnosti (npr. učitelji, vzgojitelji, zdravniki itd.). Funkcije teh delegacij opravljajo delavski sveti organizacij združenega dela.

Zaradi opisane ustavne ureditve samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih služb, je bilo treba izvoliti delegacije delegatov v zbor uporabnikov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti. Volitve je bilo treba izvršiti v decembru, da se bodo skupščine do konca leta lahko konstituirale in nato v novem letu začele z rednim delom.

Zakon o volitvah je republiška skupščina sprejela precej pozno,

Komisija pri delu

še 13. novembra, tako, da smo morali nekatere priprave za volitve opraviti že pred sprejetjem zakona.

Zakon je določil skrajni rok 8. decembra za izvedbo volitev, po sporazumu pristojnih političnih dejavnikov je bil nato izbran četrtek 5. decembra kot dan volitev v vseh organizacijah združenega dela.

Prvo fazo priprav za volitve je pomenil sprejem statutarne sklepa v oblikovanju volitev delegacije za delegiranje delegatov v skupščine SIS. Ta statutarni sklep je na predlog izredne seje delavskega sveta sprejel skupni zbor delavcev, ki je bil v papirni dvorani dne 25. novembra. Statutarni sklep določa, da volimo v naši delovni organizaciji splošno delegacijo, ki bo delegirala delegate v vse samoupravne interesne skupnosti s področja družbenih služb. Te SIS so: SIS za vzgojo in izobraževanje, Samoupravne raziskovalne interesne skupnosti, Samoupravna kulturna interesna skupnost ter SIS, ki so vključene v Samoupravno interesno skupnost socialnega varstva. Te pa so: SIS otroškega varstva, SIS pokojninskega in invalidskega zavarovanja, SIS zaposlovanja in Samoupravna interesna stanovanjska skupnost. Po zakonu smo seveda imeli možnost, da za vsako od navedenih SIS izvolimo posebno delegacijo, vendar smo se rajši odločili za splošno delegacijo, ki šteje 16 delegatov.

Zbor delavcev dne 25. novembra je bil obenem tudi kandidacijska konferenca, na kateri je bilo izvršeno kandidiranje in je bila določena kandidatska lista. Določena je bila za vsa kandidatska lista 16 kandidatov.

Volitve dne 5. decembra smo izvedli na dveh voliščih. Volišče št. 1 je bilo v obratni menzi. Na tem volišču so volili delavci obratov Osnovne proizvodnje, Premaza in Vzdrževanja. Na volišču št. 2 v knjižnici upravne stavbe pa so volili delavci obratov Tapet, Energetike in Skupnih strokovnih služb. Da bi olajšali udeležbo delavcem, ki delajo na izmenah, smo volišča odprli že popoldne, v sredo, 4. decembra, da delavcem popoldanske izmene ni bilo treba posebej prihajati naslednji dan. Tako smo volitve lahko v četrtek zaključili že v popoldanskih urah.

Po končanih volitvah smo ugotovili naslednje izide: od 1025 volivcev, ki so bili vpisani v volilni imenik, je glasovalo 923 volivcev, kar znaša 90,05 %. Nista glasovala 102 delavca, od tega 26 zaradi bolezni, 6 zaradi službenega potovanja, 14 zaradi drugih upravičenih vzrokov, za 46 volivcev pa vzrok odsotnosti ni bil ugotovljen. Med zadnje omenjenimi je mnogo delavcev iz drugih republik, ki stanujejo v samskem domu, kar kaže na premajhno obveščenost in premajhno vključevanje teh delavcev v družbenopolitično delo.

Strojevodja Kališek izbira delegate

Vseh 16 kandidatov je dobilo večino glasov vseh vpisanih volivcev, torej so bili vsi izvoljeni. Posamezni kandidati so dobili naslednje število glasov: Franc AMBROŽ 782 glasov, Alija JUŠIČ 757 glasov, Vlado KOCJANČIČ 769 glasov, Marjan KOCJANČIČ 778 glasov, Marjan KOPCEKY 770 glasov, Ostoje MATARUGA 766 glasov, Branko OCVIRK 762 glasov, Anton PETERNEL 764 glasov, Niko POTOČNIK 790 glasov, Silvo RAZDEVŠEK 797 glasov, Alojz SMREKAR 780 glasov, Danilo ŠKERBINEK 766 glasov, Mirko ŠKOVRC 773 glasov, Edo ULČAKAR 799 glasov, Simo VUJASIN 753 glasov in Jože ŽIBERT 787 glasov.

Prva naloga novoizvoljene delegacije je, da se konstituirajo in se nato uspešno vključijo v delo skupščin SIS, pri čemer je zlasti važen stalen stik z delavci, ki so delegate izvolili. Delegatom želimo, da bi svoje naloge čim bolj uspešno opravili.

J. M.

Vlečnica na Trebeljevem je potegnila prve smučarje

(Nadaljevanje s 3. strani)
vlečnice je tudi 510 metrov, povprečni vzpon pa 24 %. Hitrost vlečnice 3,5 metra na sekundo in je zmogljiva v eni uri potegniti na vrh 900 smučarjev.

Skupni stroški za gradnjo so znašali približno 700.000 din. Tristo tisoč je prispeval sklad za objekte družbenega standarda pri občini Ljubljana Moste-Polje, 280.000 din Papirnica Vevče, z zgraditvijo temeljev je 80.000 prispevalo GP »Gradiš«, 20.000 pa PD Vevče, v glavnem v obliki prostovoljnega dela, organizacije in ostalo. Trije domačini, na katerih zemljišču stoji ta ponosa vreden športni objekt, so sklenili pogodbo o brezplačni najemini zemljišča za dobo 20 let. »Eno je gotovo,« je dejal tov. direktor. »Uspeh je tu. Smučišče je na razpolago članom kolektiva, šolski mladini in drugim, ki po delu pri strojih, delavnicah in pisarnah potrebujejo razvedrilo in športne dosežke.«

Besedo je povzel v imenu občine njen predsednik Marjan Moškrič. Orisal je športno življenje v vzhodnem delu Ljubljane. Prvi tovrstni objekt v občini in na območju Ljubljane sploh bo ne-

dvomno vplival pozitivno in dalja šolski mladini in ostalemu prebivalstvu vse, kar je potrebno za telesno in duhovno rast učeče se mladine. S tega vidika nam ne sme biti žal porabljenih sredstev. Telesna kultura je tista, je dejal tov. Moškrič, ki pripravlja in usposablja pripadnike ljudstva, da bo znalo stati na branikih domovine in se upreti vsakomur, ki bi skušal skruniti svobodo. V tem smislu je povedal še vrsto tehničnih misli, ki jih velja ohraniti v spominu in se po njih ravnati.

Potem je prišel veseli trenutek, ko je predsednik Odbora za družbeni standard Papirnice Vevče tov. Janez Vidregar pritisnil na stikalo in pognal vlečnico. Dva člana smučarskega kluba »Snežinka« sta se prva zapeljela navzgor in se čez nekaj trenutkov prismočala do gledalcev. Vse splošno odobravanje je sledilo tej prvi vožnji. Od tega trenutka naprej si pač ne moremo želeli drugega kot sneg. Vsi drugi pogoji so dani.

Trebeljevo bo postalo turistični kraj našega območja, vlečnica pa veselje zlasti mladega rodu.

S. R.

Predsednik odbora za družbeni standard Janez Vidregar je pripravil, da bo pognal napravo

VEVČE, DECEMBER — Prejšnji mesec sva s predsednikom sindikata na lastno željo obiskala kolektiv Prešernove družbe, kjer sva v prijetnih prostorih imela razgovor s tajnikom Prešernove družbe in predsednikom, znanim slovenskim pisateljem Miškom Kranjcem.

Poslanstvo Prešernove družbe se je začelo leta 1953, ko je bila ustanovljena na pobudo Izvršnega odbora Osvobodilne fronte. Osnovni cilj je bil posredovati dobro in zanimivo knjigo najširšemu krogu bralcev z nizko in vsem dostopno ceno, s subvencijami in s prizadevnim delom zaupnikov, ki jih imajo malodane v vseh kolektivih po vsej Sloveniji. Ze sam podatek, da so knjige PD tudi 3-krat cenejše kot podobne na knjižnem trgu, je vabljen in obenem potrdilo prizadevnosti celotnega kolektiva PD. Prav z nizko ceno in skrbnim izborom pa je knjiga dostopna sleherni delavski družini.

Tudi v našem kolektivu imamo od lani zaupnika. Za začetek je uspelo zbrati 14 naročnikov z upanjem, da bo prihodnje leto večji odziv. So kolektivi, kjer je tudi do 50 % članov naročnikov PD. Približati se temu številu pri nas je preoptimistično in pa neizvedljivo. Trenutno se člani kolektiva lahko naroče na Prešernovo Poezije. Naročilnice dobe pri vratarju.

V nadaljevanju nevezanega razgovora s priljubljenim slovenskim pisateljem Miškom Kranjcem sva izvedela, da še vedno uspešno ustvarja in je sredi velikega dela s pisanjem kronike o pohodu 14. divizije na Štajersko. Pravkar pa končujejo s snemanjem filma po njegovi knjigi »Povest o dobrih ljudeh«, ki bo z nepozabnimi liki kmečke družine, s skrbno izbranimi igralci, posnet v avtentičnem ambientu prekmur-skih ravnin, resnično doživetje, delček tistega lepega, kar je tovariš Miško ustvaril. Samo še eno priznanje domačim pisateljem, katerih dela so že ali pa še bodo prenesli na celuloidni trak.

Na koncu je prijazni gostitelj sprejel povabilo, da bi se v bližnji prihodnosti oglasil v našem kolektivu in imel razgovor z našimi naročniki PD.

Poslovili smo se z željo za še večjimi delovnimi uspehi kolektiva, h katerim naj bi malo prispevali tudi mi in z željo priljubljenemu pisatelju za uspešno nadaljevanje humanega poslanstva.

J. S.

Volišče pri kopirnih strojih

Obrat družbene prehrane

KOLIČEVO, DECEMBRA — V avgustu lani je obrat družbene prehrane v Papirnici Količevo pričel ponovno obratovati. Ravno tedaj sem tudi sama nastopila delo v našem podjetju, pri čemer pa so moje izkušnje in poznavanje podjetja še skromne in se zato raje ne spuščala v »zgodovino« preskrbovanja naših delavcev z malico, saj te »zgodovine« (žal, moram priznati!) res ne poznam. Ko sem bila še praktikantka, se spomnim le toliko, da je bil v tovarni bife, kjer so si delavci lahko kupili le mrzlo malico. Zaradi zelo pogrešanih toplih obrokov je bilo potrebno ustrezno opremiti prostor v zgradbi poleg skladišča gotovih izdelkov.

V našem obratu družbene prehrane so na voljo tople malice, za katere jedilniki se sestavljajo tedensko; člani delovnega kolektiva pa lahko izbirajo tudi med t. i. »hladnimi obroki«, ki jih je vsak dan več vrst. Seveda moramo pri tem upoštevati, da marsikdaj pride do spremembe oziroma do odstopanja od jedilnega lista, kar pa je odvisno od nabave prehrabnih artiklov kakor tudi od morebitnih drugih činitelev.

Ko je ODP pričel opravljati svojo funkcijo, je bilo med člani kolektiva naše OZD opaziti mnogo kritik in pripomb na račun regresiranja prehrane, zato ne bo odveč, če stavek ali dva namenimo tudi tej zadevi.

Regresiranje družbene prehrane poteka v skladu s samoupravnim sporazumom, ki je do meseca aprila dovoljeval njegovo uveljavitev v višini 60,— din na zaposlenega mesečno, od aprila t. l. dalje pa znaša 100,— din.

Zaradi povečanja regresa od tedaj dalje bremenijo stroške ODP tudi osebni dohodki zaposlenih, kar pa predstavlja dokaj velik strošek, če upoštevamo, da je v ODP trenutno zaposlenih devet oseb, ki delajo v dveh izmenah.

Glede na povečanje cen izdelkov živilske industrije in glede na precejšnjo amortizacijo so stroški ODP znatno narasli.

V zvezi z regresiranjem naj omenim še to, da zakon ne dovoljuje gotovinskega regresa in je bilo potrebno izbirati pač med dovoljenimi možnostmi.

Člani kolektiva si bloke za malico nabavljajo pri tov. Marinki Stupica in sicer ob ponedeljkih od 6. do 8. ure, vse ostale dneve

pa od 6. do 7. ure zjutraj po enotni ceni 3,— din.

Vodja ODP, tov. Mežnar Angelca, opominja vse, ki se poslužujejo malic, naj upoštevajo datume, označene na posameznih blokih, ker v nasprotnem primeru blok zapade. Če je imetnik bloka odsoten, se zahteva potrditev nadrejenega. Prav tako ni nihče opravičen do koriščenja dveh blokov dnevno, razen, če gre za nadomeščanje nekega dela (na primer delo 16 ur v enem dnevu); v tem primeru se koristi blok nadomeščene osebe.

Problem je nastal pri odnašanju malic na delovno mesto, ker se dogaja, da člani kolektiva ne vračajo posode in jedilnega pribora. Nošenje malic na delovno mesto je dovoljeno le v primeru, ko delavec zaradi specifičnosti svojega dela delovnega mesta ne more zapustiti. Podobno kot z jedilnim priborom se je v začetku dogajalo tudi s steklenicami, zato so sedaj vse steklenice kavcirane.

Če upoštevamo, da se v ODP prehranjuje dnevno okoli 430 delavcev, prav gotovo ne smemo zanemarjati urnika, ki časovno razporeja člane kolektiva v posa-

meznih oddelkih pri koriščenju njegovih uslug: ne bo odveč, če urnik objavimo, saj izgleda, da mnogi z njim niso seznanjeni ali pa ga ne upoštevajo.

Dopoldanska izmena

ob 9. uri

— dodelava papirja in kartona
— izdelava in dodelava lepenke
— vzdrževalne delavnice

ob 9.15

— malico nabavljajo delavci, zaposleni pri proizvodnih strojih in tisti, ki ne morejo zapustiti delovnega mesta — malica se dostavlja k strojem

ob 9.30

— kalorična centrala
— delavci, zaposleni v upravni stavbi in vratarji
— lesni prostor, transport in dvorišni delavci

— vsi drugi, ki niso nikjer zajeti

Popoldanska izmena

ob 17. uri

— dodelava papirja in kartona
— dodelava lepenke

ob 18. uri

— nabavljajo malico vsi, ki lahko zapustijo delovno mesto

ob 18.15

— nabavljajo malico delavci pri proizvodnih strojih na enak način kot dopoldne.

Malica za nočno izmeno je dostavljena k vratarju in jo delavci dvignejo med 22 in 23. uro.

Z novim letom so v ODP predvidene nekatere spremembe v zvezi s prostori obrata in tudi s samim poslovanjem, o čemer pa bomo še pisali.

Nada Janežič

0 »moderni« kolesarnici

VEVČE, DECEMBER — Na Vevčah imamo kolesarnico, o kateri ne moremo govoriti, da ustreza namenu. Stoji na polotočku za godbenim domom, med Ljubljano in turbinskim kanalom. Ima obliko kozolca s pritrdjenimi kavlji, kamor naj bi obešali kolesa. Kavlji so nad 1,5 m od tal. Že za moške je to obešanje kolesa naporno, kaj šele za žensko, da o tistih, ki niso najbolj zdrave, ne govorimo.

Pot do obešališča, oz. stojal, je posuta z grobim peskom, tako da marsikdaj odleti peta čevlja — noge so do sedaj vzdržale. Kolesa so izpostavljena vsem vremenskimi spremembam, vlaženje in rjavenje pa pospešuje še izpušna para iz parovodnih cevi. Sprašujemo se, kaj bo pozimi, ko bodo kolesa zasnežena. Saj jih bomo morale nositi na ramah domov, ko se zamrznejo ne bodo dala vrteti. (Upajmo, da zima ne bo huda op. ur.) Rjavenje pa je nezogibno.

Imeli smo zaprto kolesarnico, ki bi jo bilo treba le malo popraviti. Sedaj je odprta, na delu prostora prejšnje pa stoji sedanja.

Radovedne smo, kje je bil razgrnjen načrt pred graditvijo. Mogoče bi bilo kaj svetovati.

To problematiko smo načele na več zborih delovnih ljudi in jo prenašamo iz sestanka na sestanek. Nihče pa ne ukrepa.

Kolesarji želimo zaprto, razsvetljeno kolesarnico, s stojali za kolesa na tleh, z dobrim dohodom. Odpiranje in zapiranje vrat naj bi bilo avtomatsko, zvezano s signalom, kar naj bi urejal vratar.

Podjetje je plačalo že precej odškodnine za ukradena kolesa in mope. Za naša slaba kolesa se seveda nihče ne zmeni.

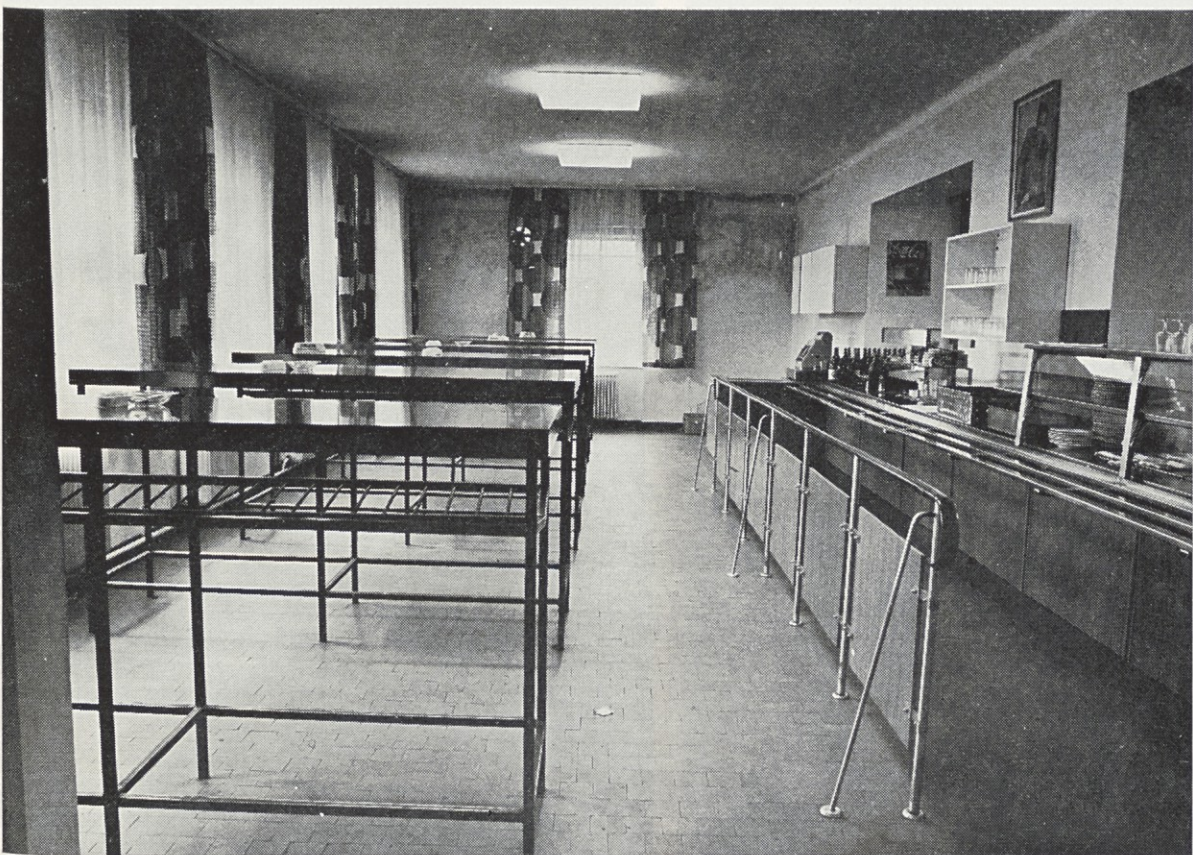
Končno je tu tudi vprašanje našega zdravja, ko razgrete po delu sedemo na razmočene sedeže koles na poti domov.

Nekdo mora biti za to odgovoren.

Prizadete kolesarke

Pogled na jedilnico, del kuhinje, in na posebno sobo v ozadju

Jedilnica v obratu družbene prehrane

Vevška kolesarnica

Kje se bomo ustavili?

VEVČE, DECEMBER — Medtem ko je spomladi kazalo, da se bo stanje na področju likvidnosti normaliziralo in celo dokončno popravilo, je položaj v začetku četrtega kvartala spet več kot nenormalen.

V začetku oktobra so znašali dolгови kupcev kar 12 milijard starih dinarjev. Višina terjatev do domačih kupcev kaže 10 in pol milijarde, do inozemskih pa 1 in pol milijarde.

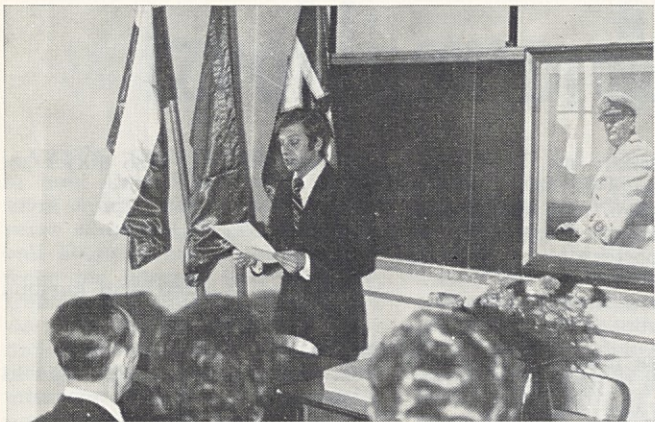
Jasno je, da v takem položaju rastejo tudi naše obveznosti do dobaviteljev, vendar so zaenkrat trikrat manjše od terjatev in znašajo dobre 4 milijarde. Zani-

mivo pri tem pa je, da ostajamo brez moči in načinov, kako stvar rešiti.

POSTANITE NAROČNIK PREŠERNOVE DRUŽBE TUDI VI!

Knjige v zbirki so tudi 3-krat cenejše od knjig na knjižnem trgu.

Možnost odplačevanja na obroke!

Letošnji nagrajenci

Z letošnjega srečanja vevških upokojencev

Enaindevetdeset let Janeza Zupančiča

VEVČE, DECEMBER — Le redkim je dana sreča, da dočaka-jo tako visoko starost kot jo ima naš najstarejši upokojenec Ivan Zupančič. Srečala sva se pred praznikom republike v vevški restavraciji, ko so se snideli vsi vevški upokojeneci. V veseli družbi je tekel spontan razgovor o vsem mogočem. Ob tej priložnosti sem ga zaprosil, da bi odgovoril na nekaj vprašanj za naše bralce. Da ga naj rajši obiščem na domu, je rekel, kjer bova imela lepši mir za razgovor. Obljubo sem držal iz dvojnega razloga. Staro sosedstvo me je pritegnilo in pa njegov rojstni dan, enaindevetdeseti po vrsti, ki ga je slavil letos 26. decembra. Le kdo od nas bo doživel tako lepo starost? Pri tem pa je Ivan Zupančič — Jeromov ata — še čil in zdrav, razumen in svež. V prijetni kuhinji v njegovem domu sva sedla za mizo in začel sem kar s prvim vprašanjem:

»Rojeni ste skoraj v začetku tretje četrtine prejšnjega stoletja. Česa prijetnega se spomnite iz otroških let?«

»Najbolj sem bil srečen v prvem šolskem letu. S Prepeluhovim Matijem, toliko je bil star kot jaz, sva zmeraj menjala kruh v razredu. Jaz sem imel navadnega, on pa ajdovega. Nekoč je Matija ujel majhno ptičko — taščico in mi jo podaril. To je bila moja največja sreča v otroštvu, ki se je natanko spomnim. Vendar ni trajala dolgo. Radoveden sem v pesti opazoval lepo glavico taščice, ta pa je smuknila iz roke in sedla na bližnje drevo. Od žalosti sem se zjokal. Še mati, ki me je imela zelo rada, me dolgo ni mogla potolažiti.«

»Koliko ste bili stari, ko ste se zaposlili v Papirnici Vevče?«

»Bil sem pobič šestnajstih ali sedemnajstih let, preslab za težko delo. Vendar sem bil dodeljen na cestno delo od Kamnarjevega znamenja (sedaj stoji tam Petrol) pa do Rosne poti pri Zaloškem silosu. Od spomladi do poletja smo vzdrževali cesto, kjer so z vprežnim vozovi vozili surovine s postaje Zalog v tovarno, od tam pa papir na postajo. Železnice še ni bilo. Sem pa tja mi je kak kmečki »furman« stisnil tudi kos kruha. Na jesen sem pa ponavadi dobil knjižico, ker takrat ceste niso popravljali. Zamrznjena je bila dosti trda za težke parizarje.«

»Kakšne so bile takrat tehnične razmere v Papirnici Vevče?«

»Kar se tiče težkih del, so si pomagali z vprežno živino in ljudmi. O avtomobilih, vilicarjih in drugih vlečnih strojih še sanjali nismo takrat. Dviganje, vleka, potiskanje, prevažanje, vse to je delal človek brez posebnih tehničnih pripomočkov.«

»Na katerih delovnih mestih ste delali?«

»Skoraj povsod. V glavnem pa pri obrtnih delih. Bil sem zidar, mizar, tesar in podobno. Tudi proizvodnja papirja mi ni bila neznanca. Bil sem v pripravi snovi, v klejski kuhinji in drugod. Zadnja štiri leta pred upokojitvijo pa sem bil hišnik v poslopju restavracije.«

»Če se ne motim, ste bili tudi gasilec. Kako je bilo gasilsko društvo organizirano?«

»Gasilec pa, gasilec! Šestindeset let. Do vojne. Ko so prišli Italijani, so nas razgnali in po svoje preuredili gasilsko društvo, vendar jim ni popolnoma uspelo. Bil sem plezalec (štajter). Še danes hranim odlikovanje.«

»Kakšno je bilo kulturno življenje pred prvo svetovno vojno na Vevčah in med obema vojnama?«

»Godba je bila vseskozi, še prej, ko so bili social-demokrati. Za drugo se ne spomnim. V glavnem pa so se ljudje združevali ali pri Orlih ali pri Sokolih. Tam so bile tudi igre, kamor smo radi zahajali. Enkrat ali dvakrat na leto pa tudi veselice. Tudi gasilske!«

»Kakšen se vam zdi zdaj zunanji izgled Vevč v primerjavi s prejšnjimi časi?«

»O, velika sprememba. To je pa res. Kakšni lepi gozdovi so bili tu, kjer zdaj stoji restavracija, bloki, železnica in drugo. Hrasti in kostanji, pa smreke, tudi po 40 metrov visoke. No, ljudje pa niso tako stanovali kot sedaj. Štiri ali pet sob imajo pa sta dva, mogoče še kak otrok. Včasih se je v enosobnem stanovanju stiskalo kar po sedem ali osem ljudi. Zelenja pa vseeno pogrešam.«

»Kakšna je bila skrb tovarne za delavca na delovnem mestu? Tu mislim zaščitna sredstva, prehrano in razvedrilo.«

»Za prehrano se ni nihče brigal. Na »šiht« smo šli običajno s kosom kruha, če smo ga imeli in črno kavo. Tako smo zdržali po osem pa tudi dvanajst ur. Tudi posebnega razvedrila ni bilo. Ostalo pa je bilo odvisno od mojstrov. Dobili smo predpasnike iz klobučevine, ki je bila že precej izrabljena. Dobro klobučevino so pobrale uradniške gospe, jo pobarvale rjavo, črno ali plavo in imele iz nje kar lepe plašče.«

»Ste že kar lepo dobo v pokoju. Ali lahko govorite o vašem prostem času, kaj pravzaprav delate?«

»Ja, kar preko trideset let sem že upokojenec. Prost sem komaj. Mnogo kuham, ker so vsi v službi ali v šoli. Sem vnet vrtičkar. Zelenjavo za dom kar v celoti pridelam. Čez leto imam dosti rož na vrtu, vsake vrste. Za jesen pa privzgojim lepe krizanteme,

bele in rumene, kot vosek. Precej tudi sadjarim, da na jesen kaj priteče po vrvi, boljše sadje pa spravim za zimico. Imam svoj kotel za žganjekuho. Ležati zjutraj pa ne morem. Kar ob pol šestih se dvignem, poleti pa še prej.«

»Kateri del vašega življenja je bil najtežji?«

»To je bila prva svetovna vojna. Kot avstrijski vojak sem bil komaj en mesec na ruski fronti. Pri Lvovu je padel cel naš bataljon. Rusov je bilo menda vsaj desetkrat več kot nas. Pri »šturmu« — sedaj pravijo »juriš« — smo se bojevali mož z možem. Takrat sem bil preboden z bajonetom skozi prsi. Zlomljena sem imel dva rebra. Iz velike rane spredaj in na hrbtu pa mi je odteklo veliko krvi. Nezavesten sem se znašel v vojni bolnici v Kijevu, kjer so me za silo uredili in poslali v Moskovsko bolnico. Tam sem dobil tudi rusko uniformo. Še neozdravljenega so me poslali v Vladivostok, na daljni vzhod, tja, kjer je bil pred štiri tedni Brežnjevi. Pobegnil bi preko Kitajske in Indije nazaj v domovino, kot so napravili moji štirje tovariši, vendar sem bil za ta podvig po še ne prestopi boleznih preslab. Leta 1919. sem se kar tri in pol mesece vračal domov. Potem sem bil spet srečen.«

»Četudi ste doživeli mnogo hudega, ste dočkali zares zavidljivo visoko starost in še vedno zgledate čili in zdravi. Ali bi vedeli povedati recept za to?«

»Ne vem, če je za to recept. V glavnem pa se boleznih otebam. Nočem pa leči v bolniško posteljo. Rajši poiščem tako, ki je za zdrave, saj jih je dovolj pri hiši.«

»Ata Ivan, lepa hvala za razgovor in dovolite, da vam v svojem imenu in pa tudi v imenu tovarne čestitam tako visoki starosti. Ker se bliža Novo leto 1975, vam ob tej priložnosti že danes želim mnogo sreče, zdravja in zadovoljstva.«

Stane Robida

Zahvala

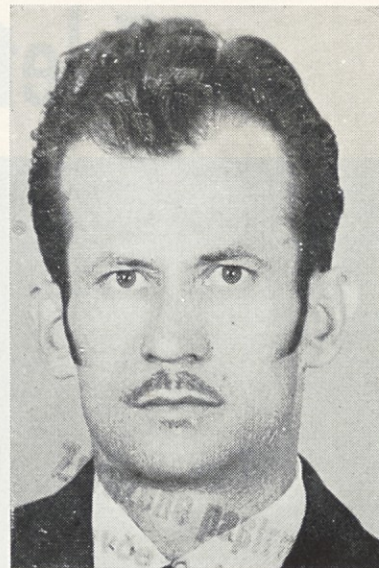
KOLIČEVO, DECEMBRA — Še ni dolgo tega, ko je požar preprečil tov. Ivanu Kotarju iz Spodnjih Jarš, zaposlenemu v Papirnici Količevo kot vnašalec v pripravi snovi, skorajšnjo vselitev v komaj dograjeno stanovanjsko poslopje.

Mnogi so mu pomagali pri obnovenju in se jim tov. Kotar za pomoč v tej hudi nesreči ponovno iskreno zahvaljuje; še posebno se zahvaljuje tov. direktorju, Miru Varšku in sindikalni organizaciji.

Nad 11 let na Vevčah

VEVČE, DECEMBER — 20. novembra 1974 je odšel v invalidski pokoj tudi naš sodelavec Muranovič Mujaga. Sredi leta 1963 se je zaposlil na Vevčah v proizvodnji papirja. Sprva in največ časa je prebil v pripravi papirne snovi, nazadnje pa pri papirnem stroju III. kot paznik sita. Že prej je delal šest let pri Podjetju za remont prog. V Sloveniji se je dobro znašel in bil prijeten in marljiv delavec, ki se je dobro razumel s svojimi delovnimi tovariši.

Sedaj se vrača v svoj rodni kraj Mutnik v okolici Bihača kot invalidski upokojenec. Za njegovo delo se mu iskreno zahvaljujemo in želimo, da bi v krogu svoje številne družinice zadovoljen živel v domačem kraju.

Muranovič Mujaga

Tovariš Šanta je odšel v pokoj

VEVČE, DECEMBER — »Z delom okoli mojega rojstnega kraja je bilo v letih po vojni bolj malo možnosti, zato me je pot pripeljala v Slovenijo«, je dejal to-

variš Kyril Šanta, ko je v dneh odhoda v pokoj urejal potrebne formalnosti v kadrovskem sektorju.

Tovariš Šanta je bil rojen v Bačkem Dobropolju blizu Novega Sada. Na tem področju živi več narodnih manjšin, med drugim tudi okoli 30.000 Rusinov. Te narodnosti je tudi naš novi upokojenec Kyril.

V vevški papirnici se je zaposlil 16. 3. 1957, v začetku pri transportnih delih, nato kot klesar na holandcih, večino delovne dobe pa je bil mlinar papirne snovi na II. in III. papirnem stroju. V tovarni, pravi, je bil zadovoljen. Tako z delom kot tudi z ljudmi, delovnimi tovariši na delovnem mestu. Pri delu ga je ovirala bolezen, zaradi katere je moral tudi predčasno v pokoj kot invalidski upokojenec. Tone in tone celuloze in drugih surovin je šlo skozi njegove roke, da bi pripravil pravilno snov za izdelavo mnogih vrst papirjev. Za vse njegovo delo mu je kolektiv hvaležen. Iz tega mesta mu želimo še mnogo prijetnih let uživanja pokoja, zlasti pa zdravja in zadovoljstva.

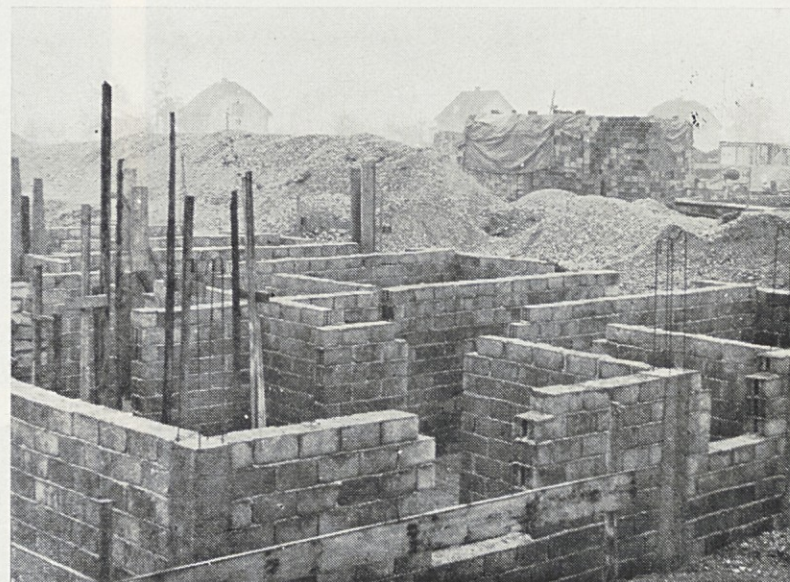
Kyril Šanta

Na gradbišču je živo

VEVČE, DECEMBER — Na gradbišču v Zg. Kašlju, kjer gradi svoja stanovanja tudi 33 naših članov kolektiva, je vsak dan bolj živo. Kljub komunalnemu prispevku, storitev še ni, začeli so pa le. Za začetna dela so graditeljem vodo in elektriko nudili

dobri sosedje. Kljub težavam gre delo naprej. Precej finančnih sredstev imajo graditelji sami (ne vsi), nekaj pomoči pa je že odobreno iz posojil podjetja. Na sliki: nadzidava prvih kletnih prostorov.

C. Z.

Začetek gradbenih del stanovanj v Zg. Kašlju. (Foto: C. Zupančič)

Ivan Zupančič

Tov. Zupančič v ruskem ujetništvu

Dopisujte v Naše delo

Program dela OO ZSMS do konca leta 1975

Vevče - Zg. Kašelj

VEVČE, DECEMBER — OO ZSM Vevče — Zg. Kašelj in njeni člani delujejo na osnovi samostojno izbranih oblik dela v 6 sekcijah oz. komisijah in sicer MIPS, komisija za družbeno klubsko dejavnost (DKD), šahovska sekcija, športna in taborniška sekcija, kulturno-umetniška komisija in komisija za SLO. Poleg tega so v OO ZSM Vevče — Zg. Kašelj vključeni tudi člani osnovne organizacije Ljudske tehnike, ki se ukvarjajo z radioamatersko dejavnostjo. V okviru OO ZSM Vevče — Zg. Kašelj se mladi s terena krajevnih skupnosti Vevče — Zg. Kašelj borijo za aktivno vlogo mladine v graditvi samoupravne socialistične družbe in za dosego idejno-politične ter akcijske enotnosti mladih na terenu, na katerem živijo. Mladi, vključeni v OO ZSM Vevče — Zg. Kašelj, se v skladu z resolucijo, akcijskim programom in statutom ZSMS za IX. kongresa ZSMS prizadevajo za neposredno vključitvijo in dejavnostjo v družbenopolitičnih organizacijah uveljavljati svoje poglede in stališča ter tako sodelovati pri sprejemanju in oblikovanju družbenih odločitev.

Idejno jedro OO ZSM Vevče — Zg. Kašelj predstavlja MIPS, ki skrbi v skladu z načeli naše socialistične družbene stvarnosti in z dokumenti VII. kongresa ZKS, X. kongresa ZKJ in IX. kongresa ZSMS kot tudi z ustavnimi načeli za izobraževanje, ki bo na poljuden način v obliki debat, predavanj in seminarjev omogočeno širšemu krogu mladih, zlasti delavcev, ki prav ta trenutek, ko še bolj dograjujemo novo ustavo, stopajo na prizorišče družbenopolitične dejavnosti bolj integrirani in močnejši pod avangardo ZK kot kdajkoli prej.

Poleg prej omenjenih predavanj in debat ima MIPS v svojem programu za prihodnje leto predvidena tudi dva seminarja in sicer: »Naša novejša nacionalna zgodovina (AVNOJ I. in II., Tito — Šubašič, razvoj KP do X. kongresa, zahodna meja, severna meja, naš družbenopolitični sistem in 1. proletarska brigada)«. Drugi seminar ima okviren naslov »Osnove marksističnega družboslovja« in bo predvidoma v drugi polovici leta 1975. Poleg tega bo MIPS sodelovala tudi pri akcijah drugih sekcij: pri pohodih, praznikih in delovnih akcijah. V programu MIPS je tudi več srečanj z marksističnimi krožki, zlasti v okviru naše občine.

Za uresničitev Juvenalovega gesla »Zdrav duh v zdravem telesu« deluje v okviru OO ZSM Vevče — Zg. Kašelj tudi športna in taborniška sekcija, ki bo predvidoma, kolikor bodo dane objektivne možnosti, organizirala smučarski tečaj s tekmovanjem ob zaključku. Med mladinci se je pokazalo tudi veliko zanimanje za namizni tenis, za kar pa za zdaj še nimamo potrebne opreme. V letošnjem času bo športna in taborniška sekcija predvidoma priredila športna srečanja in tabornjenje.

V okviru šahovske sekcije se mladinci in mladinke srečujejo s šahovskimi problemi, obljubili pa so tudi tekmovanje v šahu — najprej v internem obsegu, nato med večjimi OO ZSM v naši občini in končno med ZSM in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami. Še letos pa bo šahovska sekcija v sodelovanju z radioamaterji izvedla tekmovanje z radioamaterji iz drugih krajev preko radijske zveze.

Kulturno umetniška sekcija se pretežno ukvarja z recitacijo in dramsko dejavnostjo, člani te sekcije pa so obljubili, da bodo pripravili tudi kulturna srečanja, na katerih se bomo lahko seznanili z našimi reproduktivnimi umetniki in podrobneje spoznali problem umetniškega ustvarjanja v današnjem svetu.

Komisija za SLO se zaveda, da se delovni ljudje in občani, narodi in narodnosti Jugoslavije prizadevajo obvarovati mir in da smo za zavarovanje mirnega razvoja naše socialistične družbene stvarnosti odločeni, da z vsemi sredstvi v kakršnikoli situaciji varujemo pridobitve NOB in povojnega razvoja naše dežele. SLO je enoten sistem priprav in udeležbe federacije, republik, avtonomnih pokrajin, občin, OZD, interesnih in drugih samoupravnih skupnosti, delovnih ljudi in občanov. Tradicije NOB bo komisija za SLO pri OO ZSM Vevče — Zg. Kašelj obujala v obliki srečanj z borci — udeleženci NOB, pohodov, praznov, spominskih slovesnosti. V svoj program za naslednje leto je komisija vključila tudi tečaj prve pomoči.

Komisija za DKD je zadolžena za popestritev prostega časa mladink in mladincev. V okviru te komisije se bodo mladi lahko razvedrili ob poslušanju glasbe, bra-

nju revij in stripov in ob prostih debatah. Komisija za DKD bo predvidoma vrtela tudi športne in risane filme, kolikor bo dobila primeren projektor. Prostori OO ZSM Vevče — Zg. Kašelj so za DKD odprti vsak dan od 17. do 21. ure. Ob posebnih priložnostih bo omenjena komisija prirejala ples — v tem primeru so mladinski prostori odprti do 23. ure.

Prva akcija OO ZSM Vevče — Zg. Kašelj je bila proslava Dneva republike. V ta namen je kulturno-umetniška sekcija priredila recital najlepše Zupančičeve domovinske pesmi Duma z uvodnim komentarjem. Razstavo slik in cvetja je organizirala MIPS v sodelovanju s komisijo za ZKD. Sodelovali so slikarji — amaterji iz naše krajevnih skupnosti — cvetje pa je prispeval tov. Tomi Mahkovic. S predavanjem o 1. in 2. zasedanju AVNOJ bo MIPS začela cikel predavanj o naši najnovejši nacionalni zgodovini.

Obveščanje in samoupravno komuniciranje

KOLIČEVO, DECEMBRA — Za nami je 8. kongres Zveze sindikatov Slovenije, ki nam s sprejetimi osnutki sklepov narekuje nove naloge. V zvezi s 14. sklepom tega kongresa je bil v Piranu zadnje dni novembra organiziran seminar za člane občinskih komisij za obveščanje, ki imajo uraden naziv Sindikalni odbor občinskega sindikalnega sveta za sistem obveščanja in politične propagande. Te komisije so v okviru nekaterih občinskih sindikalnih svetov že formirane, medtem ko jih bo večina to še stori-la.

Organizator seminarja o organizaciji obveščanja v sindikatih je bil RS ZSS, sektor za obveščanje in politično propagando ter center RS ZSS za družbeno izobraževanje. Udeležilo se ga je okoli 40 predstavnikov občinskih sindikalnih svetov iz vse Slovenije. Papirna industrija je bila kar dobro zastopana, saj sta bila poleg mene prisotna še tov. Ciril Zupančič iz Papirnice Vevče in tov. Janez Poredoš iz KTL — TOZD Valkarton Logatec.

Nadvse pester in zanimiv program nam je dal dokaj bogato osnovo, njegova izhodišča pa nam bodo v veliko pomoč pri delu v komisijah. V štirih dnevih smo se pogovarjali o nalogah sindikatov na področju obveščanja in samoupravnega komuniciranja, o dilemah v uveljavljanju sodobnega komuniciranja v združenem delu, o biltenih in glasilih delovnih skupnosti na Slovenskem, o osnovni informativni službi, o učinko-

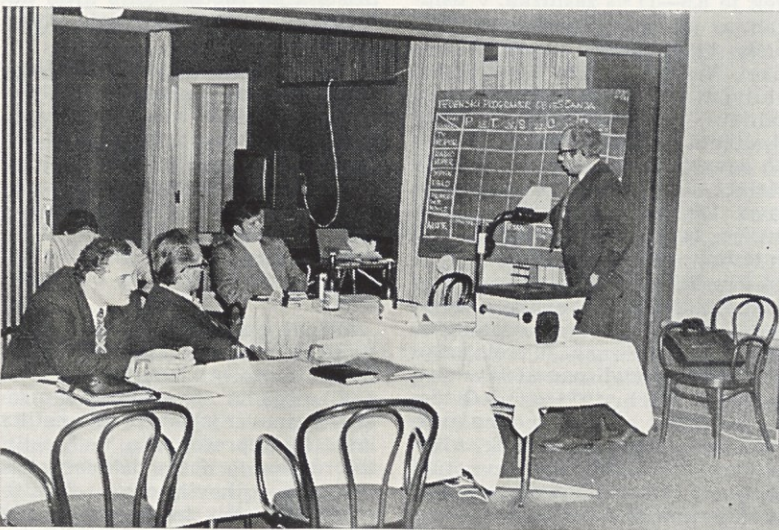
vitosti nekaterih načinov obveščanja v združenem delu, o odnosih s sredstvi množičnega obveščanja itd.

Seminar so vodili: tov. Jože Ropotar, strokovni sodelavec RS ZSS za obveščanje, Zdravko Troha, direktor centra za družbeno izobraževanje, Dušan Rebolj, sekretar RS ZSS za obveščanje in politično propagando ter tov. Valentin Jež, raziskovalec v centru RS ZSS za raziskovanje samoupravljanja.

Komisije za obveščanje v okviru občinskih sindikalnih svetov so se ali se bodo ustanovile na osnovi dejstva, da je »obveščati in biti obveščen ena izmed nedotumljivih dolžnosti in pravic samoupravljalcev.« Da bomo čim lažje in čim bolj učinkovito uresničevali to načelo, moramo težiti k izboljšavi vsebine glasil in se v neki meri izogibati t. i. »kroničarstvu«, več pozornosti pa posvetiti dogodkom, ki bodo aktualni v prihodnosti, s takšnimi informacijami pa zagotoviti udeležencem v združenem delu pogoj za odločanje.

Kot pravi 14. sklep 8. kongresa ZSS, to torej glavna naloga sindikalnih odborov občinskih sindikalnih svetov za sistem obveščanja in politične propagande na osnovi sprejetih stališč v sindikatih usklajevati delo tistih, ki v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela odgovarjajo za obveščanje delavcev v združenem delu in za obveščanje o delovanju sindikatov.

Nada Janežič

Tov. Dušan Rebolj predava udeležencem seminarja (Foto: Anton Zupan)

Naša predstavnika na seminarju

Poročilo IO OO ZSM Vevče - Zg. Kašelj do ustanovne konference OO ZSM Vevče - Zg. Kašelj

VEVČE, DECEMBER — IO OO ZSM se je formiral iz grupe mladih, ki so se zbrali 10. septembra 1974 z namenom, da bi v skladu z dokumenti VII. kongresa ZKS, X. kongresa ZKJ in v skladu s pripravami na IX. kongres ZSMS poživili predvsem idejno-politično dejavnost v naši KS. Vsi se zavedamo, da so mladi tisti del naše družbe, od katere pričakujemo nadaljnjo progresivno izgradnjo socialistične družbene stvarnosti. Zato moramo skrbeti, da se izoblikujemo v čim popolnejšo in čimbolj vsestransko razvito osebnost, ki bo sposobna prevzeti odgovorne naloge, pred katere se postavlja. V ta namen smo s pomočjo KS, družbenopolitičnih organizacij, predvsem pa z veliko mero razumevanja kolektiva Združenih papirnic pričeli z družbeno aktivnostjo na terenu, na katerega smo eksistenčno vezani.

Predno smo sploh lahko začeli z delom, je bilo potrebno za silo urediti prostore, ki so že več let namenjeni mladinskemu aktivu.

15. oktobra smo pripravili debatni večer s tovarišem Miroslavom Kokoljem, avtorjem knjige »Vevški papirničarji v boju za svoje pravice«, na katerem so bili prisotni na poljuden način seznanjeni z razvojem papirnice in kraja od ustanovitve dalje. Tovariš Kokolj nam je pojasnil tudi prispevek papirničarjev k revoluciji. Na debatni večer so bili povabljeni tudi starejši.

Na predvečer dneva OZN smo organizirali predavanje z naslovom »Aktivna koeksistenca in

ZN«. Predavatelj, tovariš Borut Miklavčič, je v obliki živahnega dialoga prikazal pomen OZN in vloge Jugoslavije v prizadevanjih za mirno reševanje iz zapletenih situacij.

26. oktobra smo se udeležili pohoda po poteh aleje tovarštva in spominov, ki sta ga organizirali OK ZSMS Moste in MK ZSMS Moste. Na pohodu nismo sodelovali le kot pasivni udeleženci, pač pa smo v okviru OK ZSMS Moste prevzeli tudi del organizacijskih nalog. Pohod je bil organiziran ob zaključku del na prvi etapi gradnje aleje tovarštva in spominov. Udeležilo se ga je 350 mladincev in mladink, kar velja za največji pohod v zadnjih 15 letih.

Ob dnevu mrtvih se je IO udeležil komemoracij na Vevčah in v Kašlju, kjer so mladinci iz kulturno-umetniške sekcije pripravili krajši recital, nakar smo se udeležili komemoracijske slovesnosti na Urhu kot pohodna enota.

9. novembra so se mladinci IO udeležili delovne akcije na gradnji smučišča na Trebeljevem.

S statutom in akcijskim programom ZSMS so se mladi podrobneje seznanili na sestanku 4. novembra. Enako tudi z resolucijo iz IX. kongresa ZSMS. Kongresne dokumente so mladinci, ki so to želeli, dobili na razpolago tudi za podroben individualen študij. Pogovarjali smo se tudi o novem članstvu v ZSMS, z večino je bil voden tudi že razgovor; torej ostane zdaj le še formalen pristop in sicer s podpisom vpršalnika, ki ste ga dobili.

Dedek Mraz je obiskal vevške otroke

VEVČE, DECEMBER — Tudi letos se je dedek Mraz ustavljal ob vevški tovarni in voščil staršem, zlasti pa otrokom srečno novo leto 1975. Zelel jim je zdravja, ljubezni, uspeha v šoli in prijateljstva med seboj.

Za vse, bilo jih je kar 489, je pustil tudi darilce, ki ga je zanje naročila tovarna. Dedku je pomagala tudi sindikalna podružnica Papirnice Vevče s svojimi najmarljivejšimi člani. Z glasbo pa so dedka in otroke pozdravili vevški godbeniki s svojimi bobnarji.

Vtisi s potovanja po ZRN

Desetdnevno potovanje študijske delegacije medobčinskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Ljubljana in OBSS Kranj, v Zvezni republiki Nemčiji. Eden največjih papirnih strojev na svetu.

VEVČE, DECEMBER — Medobčinski odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva je tudi po reorganizaciji sindikatov v Sloveniji sprejel tradicionalno povabilo o izmenjavi študijskih delegacij s strani kemične, papirne in grafične industrije iz Düsseldorfa (Zvezna dežela Severno Porrenje-Vestfalija).

Ta srečanja so že tradicionalna (zadnjih šest let) v sklopu z OBSS Kranj. Namen teh dveh srečanj je, da v okviru papirne-grafične in kemične industrije še tesneje sodeluje na sindikalnem področju. V letošnjem letu je Düsseldorf obiskala 12-članska delegacija, ki se je mudila v Zvezni republiki Nemčiji 10 dni. Da mi je bila omogočena udeležba, se iskreno zahvaljujem Papirnici Vevče in njenemu sindikatu.

V DGB (Zveza nemških sindikatov) se povezuje 16 zahodnonemških delavskih sindikatov s skupno 7 milijonov članov.

IG Chemie-Papier-Keramik je s 650.000 člani tretji največji zahodnonemški sindikat. Razdeljen je na 11 okrožij (identično z delitvijo ZRN na 11 zveznih dežel). Naša delegacija je bila gost okrožja Nordrhein-Westfalen (tretjina prebivalstva ZRN), najbolj razvite dežele v ZRN in ene najbolj razvitih območij na svetu. Nemški kolegi so nam pripravili bogat program:

- s področja problematike sindikalnega dela in političnega sistema v ZRN,
- s področja socialnega položaja delavca v ZRN,
- problematiko soodločanja in sovpilvanja delavcev v kapitalističnih podjetjih,
- problematika tujih delavcev v ZRN,
- s področja aktualnih nalog in problemov sindikatov v ZRN,
- ogled treh tovarn, povezanih z razgovori s predstavniki sindikata, podjetniškega sveta, mladinskih sindikalnih poverjenikov in direktij podjetij: PAPIER FABRIK-HAINDL v Walsumu, FARBEN FABRIK-BAYER AG v GERDINGENU, GERRESHEIMER GLASÜTTE v GERESHEIMU,
- razgovori z udeleženci mladinske sindikalne šole,
- ogled mestnih in ostalih znamenitosti.

Predavanje, kakor tudi ogledi tovarn in posamezne razprave so bile obojestransko zelo kvalitetne in nemški kolegi kakor tudi predavatelji so vložili zelo veliko truda, da so zadostili prav vsakemu vprašanju.

Predavatelj Werner Bichoff — organizacijski sekretar IG Chemie-Papier-Keramik za Severno Porensko in Vestfalijo nam je podal osnove političnega sistema v ZRN in vloge sindikatov ob tem.

Od prvotnega sindikalnega programa o razlastitvi kapitalistov

so sindikati leta 1963 sprejeli nov program, ki ne zagovarja več poddržavljanja podjetij, pač pa se zadovoljuje s paritetnim soodločanjem delavcev v organih upravljanja in kontrole kapitala, ki pa zdaj obstaja le v jeklarski in premogovniški industriji (t. i. Montan industrija). Za doseg večje socialne varnosti delavcev in pravice soodločanja in sovpilvanja v kapitalističnem gospodarstvu pa v najnovejši fazi sindikati usmerjajo vse sile v sprejem zakona o soodločanju delojemalcev, ki po vzoru že sprejetega zakona MONTAN v industriji predvideva paritetno zastopanje delavcev in »KAPITALA« v podjetniških svetih in nadzornih odborih. Tudi naši razgovori so potekali v tej smeri in dobili smo odgovore, da je možna evoliucijska pot napredka kapitalistične družbe v nekakšen »liberalni« socializem s paritetnim soodločanjem v kapitalističnem gospodarstvu. To vizijo si sindikati nekje postavljajo kot daljni cilj.

V okviru že pridobljenih koncesij ima sindikat odločilno vlogo pri sprejemanju t. i. tarifnih pogodb. Tarifne pogodbe — kolektivne pogodbe delavcev z delodajalci, ki so opredeljene s posebnim zveznim zakonom (zakon o tarifnem sporazumevanju), vsako leto ponovno sklepajo. Odločilni boj je v doseganju višjih urnih postavk oz. mezd. Sindikalni delavci pa ugotavljajo, da delodajalci že takoj po podpisu tarifnih pogodb v obliki raznih dodatkov na urne postavke razvrednotijo boj sindikatov, namreč sami od sebe plačujejo več kot zahteva tarifna pogodba in s takimi »političnimi« potezami direktno diskvalificirajo sindikat pred članstvom. Po drugi strani je to znak, da si kapital lahko privošč s svojim profitom zavajati delavski razred v ZRN, ker sindikat ne postavlja tako visokih zahtev, ki bi ogrozile kapital. Kapital ob vsaki priložnosti označuje sindikat kot »tigr«, ki teži k oblasti, zlasti ob akcijah za povečanje sindikalne članarine. Ob vse večjem angažiranju kapitala v politični borbi (tu moramo omeniti tudi ameriški vpliv), število sindikalnega članstva upada. V »kemijski« npr. — do sedaj je ta branža veljala za vzor vsem sindikatom v ZRN — 80 procentov organiziranega delavstva, prvič po 7 letih ugotavljajo upad članstva. V ostalih panogah pa je upadanje še večje.

SOCIALNI POLOŽAJ DELAVCEV V ZVEZNI REPUBLIKI NEMČIJI

Osnovna ugotovitev predavatelja Josefa je bila, da je slojevitost prebivalstva ZRN zelo pestra. Visoka industrializacija, krčenje

kmečkega prebivalstva, beg delavstva iz velikih industrijskih mest, razkorak med inteligenco in delavstvom, privatna lastnina in vloga velikega kapitala vnašajo različnost interesov v nemški družbi. Sociologi jo imenujejo pluralistično družbo. Od 60 milijonov prebivalcev je 22,5 milijona delavcev in nameščencev (delojemalcev) in okrog 4 milijone samostojnih delavcev (obrtnikov).

Delavci uveljavljajo svoje interese preko 16 sindikatov, ki se združujejo v Zvezo nemških sindikatov. Predvsem je interes delavcev izražen v dogovarjanju v okviru vsakoletnih dogajanj o tarifnih pogodbah, za doseg višine najmanjših zaslužkov in pogojev dela.

Delodajalci so zainteresirani, da bi država določila meje zahtev, ki jih sindikat lahko postavlja pred delodajalce. Delno je to že omejeno s »katalogom« pravic dogovarjanja podjetniškega sveta z delodajalci. Ta interes delodajalcev se usmerja tudi v tarifna pogajanja, s tem pa se vloga sindikata in pa interesi delavcev močno zožujejo.

Zelo dobri zakonski osnutki s področja socialnega, zdravstvenega, pokojninskega in drugega varstva oz. zaščite se mnogokrat sprevržejo v škodo delavcev in tako poglobljajo razkorak med zahtevami in realnimi možnostmi za hitrejši socialni napredek nemške družbe.

Kot primer: Sindikati so po dolgotrajnem boju dosegli, da je v večini podjetij uveden 40-urni delovni teden; po sprejemu zakona pa ugotavljajo, da je intenziteta dela (predvsem na račun obremenitve delavcev) izredno porasla, medtem ko so delavci plačani za manj ur.

V ZRN nezaposlenost minimalno narašča. Trenutno ugotavljajo, da je okrog 600.000 delavcev brez posla in da v okviru nezaposlenosti ugotavljajo tudi dokajšnje število primerov, ko delavci ne želijo zaposlitve, kajti (praviloma časovno neomejena) socialna podpora za čas nezaposlenosti je dokaj visoka (62,5 %).

Po dosedanjim zakonodaji je pokojninska starostna meja 63 oz. 65 let, DGB pa se zavzema, da bi bila zgornja meja 60 let. Vsak zaposlen plačuje 9 % zaslužka, prav toliko pa tudi delodajalec za pokojninsko rento. Ostajajo pa tudi primeri, da ob upokojitvi podjetja izplačujejo delavcem z daljšim stažem v podjetju še podjetniške pokojnine. Zdravstveno zavarovanje v ZRN zadovoljuje delavce preko bolniške blagajne, ki so ločene v:

1. bolniške blagajne v podjetjih samih (ugotovitev, da jih je bolj malo),
2. splošne krajevne blagajne,
3. bolniške blagajne za nameščence,
4. bolniške blagajne za kmete,
5. bolniške blagajne za obrtnike.

V ZRN je 90 % prebivalstva zdravstveno zavarovanih. Prispevek je 8,5—11 % zaslužka, v uslugah, ki jih nudijo posamezne bolniške blagajne pa skoraj ni razlike. Nemški sindikati so uspešni vključiti v tarifne pogodbe tudi zahtevo, da so delavci — člani sindikata tudi v času dopusta polno zavarovani. V času bolniškega staleža do 6 tednov prejemajo delavci 100 % nadomestilo — povprečje zadnjih treh mesecev, po 6 tednih pa je različno, in sicer od 60—80 %.

Sindikat zahteva enake pravice tudi za tuje delavce — politično utemeljuje to enakost z nujnostjo internacionalizma delavskega razreda. V letu 1975 se predvideva nekatere spremembe na področju socialnega varstva, ki zagotavljajo nekatere izboljšave tudi za tuje delavce (predvsem pri otroškem dodatku).

Soodločanje in sovpilvanje se odraža v treh oblikah:

— v okviru zakona o notranji ureditvi podjetij,

Motiv iz Amsterdama (Foto: C. Zupančič)

— v okviru tarifnih pogodb in

— v okviru sporazumov (v posameznih primerih).

Za primer si oglejmo pravico do informiranja, ki jo obravnava »katalog pravic« v zakonu:

— delavci v podjetniškem svetu imajo pravico do informiranja in pravico biti informirani,

— podjetniški svet ima pravico zahtevati vsakršno informacijo od delodajalca,

— imajo pravico vplivanja na informiranje.

V praksi pa, četudi pride do soglasne odločitve predstavnikov delavcev in delodajalcev, tako delavci kot tudi podjetniški svet nimajo nobene možnosti kontrole izvajanja dogovorov.

Kadri se planirajo na nivojih koncerna, ki je že zelo »oddaljen« od podjetij. Podjetniški svet torej lahko daje mnenje, ki praviloma nima vpliva v fazi realizacije.

AKTUALNOST:

Na prioriteto mesto sindikati postavljajo zahtevo o zakonski uvedbi delovnega mesta tako imenovanega »delovnega direktorja«, ki bi bil iz vrst delavcev, pri direktoriji podjetja pa bi bil zadolžen za socialna in kadrovska vprašanja.

Med ostale prioritete naloge sindikati še prištevajo:

— v obstoječi zakonodaji razširiti obseg pravic delavcev,

— tudi na nivoju koncernov podrediti z modelom soodločanja in sovpilvanja (ne samo v podjetjih),

— krepitev vloge sindikatov v podjetjih in povečanje njegovega vpliva na delavce in njihove odločitve (vendar brez direktnih sindikalnih zastopnikov),

— vsekakor pa odločno odklanjajo direktno zastopstvo sindikata v posameznih organih.

PROBLEM TUJIH DELAVCEV, ZAPOSLENIH V ZRN

Zvezna vlada je pred 10 leti pristala na zaposlovanje tujih delavcev v ZRN ob soglasju sindikatov.

V konceptu nemških sindikatov se vedno pojavljajo trditve, da je potrebno izenačiti pravice in dolžnosti domačih in tujih delavcev. Po mnenju predavatelja so te zahteve že realizirane v tarifnih pogodbah, kjer so zaslužki tujih oz. domačih delavcev enaki, enotno pa je tudi socialno in zdravstveno varstvo za obe kategoriji.

Težave nastanejo zaradi specifičnosti tujih delavcev (npr. ločeno življenje, možnosti izobraževanja — poklicnega in obveznega za otroke, stanovanjska problematika itd.). Na vprašanje o možnostih izobraževanja naših delavcev, posebej še njihovih otrok, živčih v ZR Nemčiji ter organiziranje šolstva, kjer bi poučevali jugoslovanski učitelji, smo dobili odgovor, da je pridobitev splošne in tehnične izobrazbe delavca »kva-

lifikacija« nujnost matične dežele. Delavce naj bi poučevali le nemškega jezika. Kar zadeva vključevanje otrok tujih delavcev v novo sredino, prikazujejo kot velik sociološki problem. Otroci se sicer relativno hitreje prilagajajo kot starši, s tem pa nastaja nov problem odtujitve otrok od staršev, družine in tudi od lastne nacionalne, družbene sredine. Izobraževanje tujih otrok z učitelji iz matične dežele odklanjajo in menijo, da je to kvečjemu lahko vezano na občasne obiske naših referentov. Odklanjajo direktno vnašanje tujih ideologij, nacionalnih politik, kultur, razlag v nemški prostor.

V času našega študijskega dela v Düsseldorfu smo si ogledali tudi tri večje tovarne. V razgovoru s predstavniki podjetniškega sveta, direktorije, sindikalnih poverjenikov in ostalih pa smo se pogloblje seznanili s prakso sovpilvanja in soodločanja.

V PAPIRNICI HAINDEL smo si ogledali moderno računalniško vodeno proizvodnjo obojestransko premazanega papirja, na enem največjih papirnih strojev na svetu, z 3 metrov delovne širine. Vzporedno je tudi grajena (rol mašina) — vzdolžni rezalni stroj.

Zgrajene imajo tudi moderne vodne čistilne naprave. To je pri njih obveznost, saj jih stalno kontrolirajo s helikopterji ob reki Ren.

Imajo 4-izmensko delo (nepretrgan delovni čas). V proizvodnji nimajo zaposlenih žensk.

Imajo dobro urejen pravilnik za inovacijo ter kljub zelo moderni opremi imajo precej lastnih izboljšav.

Obiskali smo tudi sindikalno šolo, sindikati v ZRN imajo izgrajen sistem sindikalnega izobraževanja, tako, da v prvi fazi zajamejo že 15—16 let stare mladince, ki so vključeni v sindikalno delo.

SPLOŠNI VTISI

Povsod v ZR Nemčiji so nas sprejeli »protokolarno«. V tovarnah ni manjkalo najvišjih predstavnikov direktorije, ne podjetniškega sveta, ne sindikalnega življenja ali mladine.

Podjetja so spretno izkoristila svoj propagandni aparat, posebej iz oddelka za stike z javnostjo, marsikje je že pri vходу plapolala jugoslovanska zastava.

Tudi gostitelj se je potrudil. V prostem času je organiziral ogled zgodovinskih znamenitosti mesta Düsseldorf in izlet v Amsterdam. Ta ogleda sta nam ob vseh velikih dosežkih tehnike in arhitekture prejšnjih stoletij prikazala tudi očitno razliko med velikim kapitalom in malim delavcem ter visoko razvito tehnologijo s strogo programiranim družbenim standardom in brezosebnim odnosom posameznika do družbe in sočloveka.

Ciril Zupančič

V bližini papirnice Walsum, kjer so sprejeli delegacijo (Foto: C. Zupančič)

Tovarna papirja Vevče sodeluje s slovenskim ekslibrisom

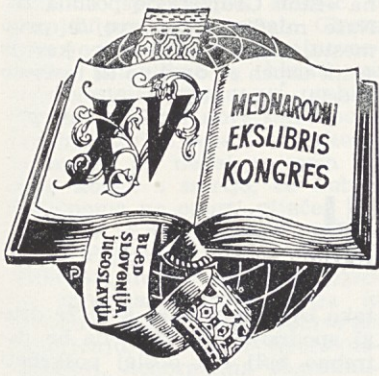
LJUBLJANA, DECEMBER — V drugi polovici septembra je bil na Bledu XV. mednarodni ekslibris kongres, katerega organizator je bilo Društvo Ekslibris Sloveniae. Organizatorji so se potrudili, da so udeležencem kongresa pripravili tako strokovno, kakor tudi turistično propagandno zanimiv program. Nad 220 ekslibristov iz vseh evropskih držav, iz ZDA in Kanade je poslušalo strokovna predavanja o najstarejših ekslibrisih po svetu, obenem pa so na ekskurzijah obiskali del Slovenije in spoznali vrsto kulturnih in turističnih zanimivosti.

Kongresu so nudile svojo pomoč tudi številne delovne organizacije, ki so brez dvoma bistveno pripomogle, da je kongres na Bledu dobil vzdevek najboljšega ekslibris kongresa doslej. Slovenski ekslibristi so se obrnili za pomoč tudi na Tovarno papirja v Vevčah. Iz tega je nastalo dobro sodelovanje, ki se še nadaljuje. Združene papirnice Ljubljana so bile sponzorirale kongresa, glavni direktor tov. Albin Vengust pa je bil član častnega kongresnega odbora.

S strani vevškega delovnega kolektiva pa je prišla izvrstna podoba, naj bi se ekslibristi pojavili tudi na tapetah. Ekslibris je namreč drobna grafika — umetniško izdelan poljuben motiv, ob njem pa ime lastnika ekslibrisa. Tak listek, nalepljen na notranjo

Herman Huffert — Nemčija

Emmanuil Graboveckij — ZSSR

stran sprednjih knjižnih platnic, pove, čigava je knjiga, saj je na tem listku — ekslibrisu napisano ime lastnika ekslibrisa in s tem lastnika knjige. Ker so ekslibristi tesno povezani s knjigami in z ljubitelji knjig, bi bile tapete z ekslibrisi imeniten okras knjižnic, delovnih prostorov in drugih sob. Ekslibris na tapetah je prav gotovo izvrstna zamisel, ki je najbrž niso izvedli še nikjer na svetu.

Društvo Ekslibris Sloveniae je na blejskem kongresu razdelilo vsem udeležencem razpis za izdelavo ekslibrisov, ta razpis pa je razposlalo tudi vsem ekslibrističnim društvom po svetu in številnim umetnikom, ki niso bili na kongresu. Nekateri umetniki doma in v tujini so na razpis že reagirali, tako da lahko pričakujemo zanimiv odziv, o katerem bomo še poročali.

R. Pavlovec

Redakcija Mladinske knjige obiskala tovarno

LJUBLJANA, DECEMBER — Za urednike in tehnične urednike je koristno, če dobro poznajo papirje, s katerimi imajo opraviti pri svojem delu. Najlažje pa si predstavljajo posamezne papirje, če poznajo tehnološki postopek, ki privede do takšnega ali drugačnega papirja. Zaradi tega je založba Mladinska knjiga prosila za ogled in strokovno vodstvo po Papirnici Vevče. Ta strokovna ekskurzija je bila 11. decembra 1974. Vodstvo po tovarni je prevzel tov. Stane Robida, vodja izobraževanja. Uredniki so si z zanimanjem ogledovali nastajanje papirja od lesa do končnega proizvoda, nato so videli še nastajanje tapet.

Ekskurzije se je udeležilo 25 urednikov in direktor TOZD Založba Mladinska knjiga tov. Ivan Bizjak. Med uredniki so bili trije pesniki Severin Šali, Ivan Minatti in Niko Grafenauer, ki urejajo vrsto stalnih leposlovnih zbirk in slikanic. Tov. Uroš Kraigher je dolgoletni urednik zbirke Kondor, ki jo vsi dobro poznamo in jo imamo na knjižnih policah. Za poljudnoznanstvene in šolske knjige skrbijo pri založbi tovariši Jože Vilfan, Drago Ham, Breda

Konte in Irena Trenc-Frelich. Urednika pri nastajajoči slovenski enciklopediji pa sta Alenka Dermastia in dr. Rajko Pavlovec, sekretar enciklopedije pa dr. Rado Bordon. Tovarno so si ogledali tudi tehnični uredniki, ki so tehnično uredili in tudi opremili vrsto knjig Mladinske knjige. Njihove knjige so večkrat prav zaradi opreme dobile priznanja in nagrade. V Vevče so prišli tovariši Borut Kovše, Edita Kobe, Vlasta Zagorski, Dušan Osredkar in Metka Testen ter likovni urednik tov. Julijan Miklavčič. To je nekaj imen, ki jih srečujemo ob izdajah Mladinske knjige. Poleg navedenih se je ekskurzije udeležilo še nekaj drugih, ki so prav tako člani redakcije.

Obisk papirnice Vevče je imenitno uspel. Redakcija Mladinske knjige je spoznala proizvodnjo papirja. Istočasno pa takšni stiki poglobljajo vezi med delovnimi organizacijami, ki so pri svojem delu tesno povezane med seboj in celo odvisne druga od druge. Zato smo člani redakcije vodstvu Papirnice hvaležni za sprejem in odlično izpeljano strokovno ekskurzijo.

R. Pavlovec

Občni zbor PD Papirnice Vevče

VEVČE, DECEMBER — Planinsko društvo Papirnice Vevče obstaja že sedmo leto. Običajno vsa društva ob letu polagajo svoj račun, tako so tudi vevški planinci imeli svoj letni občni zbor 14. decembra letos. Po običajnem začetku, kot je za to predvideno, so se vrstila poročila in razprave.

Društvo je imelo letos 259 članov, od tega 30 pionirjev in 49 mladincev. Lahko je trditi, da je zanimanje v kolektivu Papirnice Vevče za planinsko rekreacijo, za hojo v gore, za smučanje in letovanje v naši planinski koči na Veliki planini zelo veliko. Vendar si je društvo na občnem zboru zadalo nalogo še povečati smisel za življenje v naravi, prav tako pa tudi množičnost članstva v društvu.

Iz gospodarskega poročila društva je bilo zaznati, da člani društva prav uporabljajo skromna sredstva, ki jih dobivajo za življenje in delovanje društva in da znajo paziti na vse, kar so dobili v upravljanje. Pohvalno je oskrbovanje planinske kočice na Veliki planini. Letos je tam letovalo ali smučalo kar 287 oseb, za kar je bilo potrebno 670 nočitev. Obisk kočice je pohvalen, čeprav vreme ni bilo vselej ugodno, niti preteklo zimo za smučarje, pa tudi poletje ni preveč privlačilo izletnikov v mokre Kamniške planine. Društvo je izvedlo več delovnih akcij okoli kočice, pri čemer je občni zbor nekatere družine in posameznike posebej pohvalil. Dan je bil tudi program za sezono 1974/75, za katerega uresničenje bi bilo potrebnih približno 13.000 dinarjev.

Za izredno prizadevnost pri gradnji vlečnice na Velikem Trebeljevem je občni zbor pohvalil člana društva tov. Albina Vengusta, kakor tudi tov. Franca Jeriho, ki je dal velik prispevek za uspešno dograditev smučarske vlečnice.

Tudi izletniška sekcija PD Vevče je dokaj živo delovala. Imeli so sedem izletov v poletnih mesecih, katerih se je udeležilo kar 170 članov. Obiskali so različne izletniške točke na Gorenjskem, Dolenjskem in Štajerskem. Za prihodnje leto pa so programirali šest enodnevnih, dva dvodnevna in dva izleta v neznano.

Poročilo markirne sekcije je podal tov. Anton Ham. V pretekli sezoni so markirali v dveh gru-

pah in to v glavnem okoli Polhovega gradca, Podlipe, Šentjošta itd. Sekcija si je zadala tudi nalogo, da bo v prihodnji sezoni skrbela za vključevanje mladih v to zanimivo dejavnost planincev.

Nezadostne snežne razmere v pretekli zimi niso omogočale smučarjem prevelike organizirane skupinske dejavnosti. Ena takih je bila samo tekmovalna prireditev na plazu pod Prisankom, zvezana s proslavo dneva mladosti. Za prihodnjo sezono predvidevajo več internih tekmovalnih PD Vevče v smučanju, enega ali dva smučarska tečaja na Veliki planini, kakor tudi smučarske tečaje ob novi vlečnici na Trebeljevem. Tudi nekaj smučarskih izletov bo vmes.

Mladinski odsek društva je priredil tri izlete na Dražgoše, Ratitovec in Okrešelj ter Nanos. Imeli pa so tudi že markacijski tečaj. Predvidevajo tudi izobraževanje mladincev v planinskih veščinah ali zanimivostih.

Blagajniško poročilo je podala članica Ada Babnik. Iz poročila je razvidno, da društvo iz sicer skromnih sredstev gospodarno dela in denar racionalno uporablja.

Govorili so tudi o načrtih za bodoče leto, iz katerih je bila razvidna prizadevnost nekaterih članov za porast društva v vsakem pogledu.

PETO SINDIKALNO SMUČARSKO TEKMOVANJE DELAČEV PAPIRNE INDUSTRIJE SRS

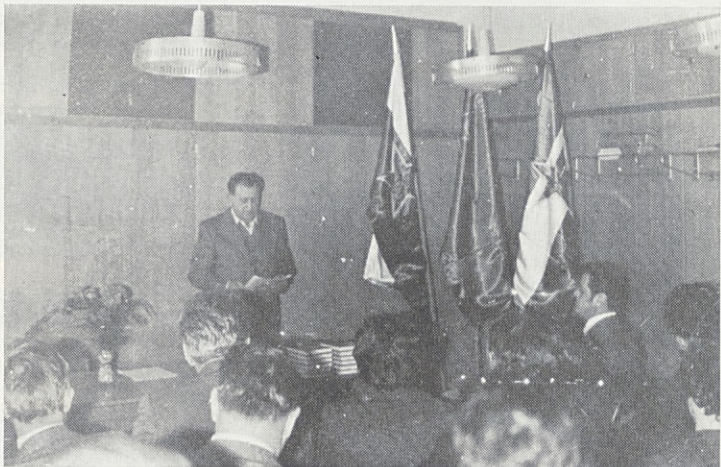
VEVČE, DECEMBER — V dneh od 6. do 8. februarja 1975 bo V. republiško tekmovalno smučarjevo — papirničarjevo. Tekme bodo po terenih okrog vlečnice pri Velikem Trebeljevem. Organizator bo tokrat sindikat Papirnice Vevče. Tekmovali bodo v teku na 6 in na 3 km za moške in ženske ter veleslalomu za moške in ženske. Pri veleslalomu bodo moški tekmovalci razdeljeni v tri starostne skupine.

Ker so vlečnice in smučišča oddaljena komaj 14 km od tovarne, je upati, da bodo vevški smučarji izrabili sleherni trenutek za treninge in tako dostojno zastopali vevške barve na domačem terenu.

S. R.

Člani ZB med sejo

Predsednik organizacije ZB tov. Stane Meljo je z nekaj tehničnimi besedami pozdravil člane

Članom ZB letos lepo knjižno darilo

Veteran, ki je napravil toliko prijetnih voženj je na odpadu. »Kako se bomo vozili?« sprašujejo člani kolektiva. (Foto: C. Zupančič)

NOGOMETAŠI SLAVIJE OB KONCU JESENSKEGA PRVENSTVA V SNL

Šesto mesto ni neuspeh

VEVČE, DECEMBER — Nogometaši Slavije pod taktirko njihovega dolgoletnega trenerja Lojzeta Perhariča — »Panto« so po končanem jesenskem delu prvenstva v SNL »pristali« na solid-

Strokovni »trio« NK Slavija. Levo: Tušar, v sredini Puhar in trener pionirjev Bolha. Foto: T. Židan

nem šestem mestu. Skupaj so zbrali 12 točk ali 43,07 %. Uspeh vevških nogometašev je nedvomno še veliko večji, ker so Vevčani pred jesenskim startom izgubili gonilno silo — graditelja igre Daretu Zupančiča. Le-ta je prestopil k Mercatorju. Konkurenca v SNL je bila tokrat zares močna, če upoštevamo vrnitev bivših drugoligašev Mercatorja in Mure iz Murske Sobotice. Dolgo časa je bila borba za prvo mesto negotova. Šele v finišu je prišla do izraza boljša tehnična in kondicijska pripravljenost Vičanov, ki so v trinajstih nastopih izgubili le eno točko, medtem ko so Sobočani predvsem razočarali v zadnji tekmi na svojem igrišču proti mariborskemu Železničarju (1:2). Mercator ima tako do nadaljevanja spomladanskega dela prednost petih točk, ki jih bo bržkone obdržal do zaključka prvenstva. Zgoditi bi se moral narmreč pravi čudež, da bi Sobočani nadoknadili zamujeno.

Če ocenjujemo rezultate nogometašev Slavije, smo lahko zadovoljni. Vodstvo vevških nogometašev se je skupaj z igralci prizadevalo doseči kar najboljšo mesto na prvenstveni lestvici. S skupnimi napor ob težkih razmerah jim je naloga tudi uspela. Razveseljivo je, da je trener Perharič veliko pozornost posvetil mladim perspektivnim nogometa-

Pred prijateljsko tekmo Slavija : Mercator (2 : 1) je Leon Jalševac — igralec Slavije — prejel pokal Sportskih novosti kot najboljši strellec v SNL v sezoni 1973/74, dosegel je 16 golov, od člana strokovnega odbora (na sliki) tov. Tušarja pa še šopek rož. (Foto: T. Židan)

šem, ki bodo morali slej ko prej prevzeti glavno breme v naporu ligaskega tekmovanja. Martinc, Miličič, Pavlič in Ferjančič so z nastopi dokazali, da strokovno vodstvo na njih lahko resno računa. Tudi vratar Zupančič se je nekajkrat dobro izkazal. Seveda pa mu še vedno manjkajo potrebne izkušnje. Tudi vrnitev Petra Klešnika, ki je nazadnje igral za Maribor, je bila koristna pridobitev za vevško obrambo. Pri tem še ne smemo mimo starejših, prekaljenih igralcev Jalševca, Kotarja, Skuška, Poženela, Mozetiča in Kocijančiča, ki so s svojimi izkušnjami mnogo pripomogli k visoki uvrstitvi na prvenstveni razpredelnici. Da starejši igralci še niso za staro železo je dokaz, da je Jalševac tudi v tej sezoni najnevarnejši napadalec, v sezoni 1973/74 pa je v znak priznanja od Sportskih novosti prejel dragocen pokal kot najboljši strellec SNL. Uvrstitev nogometašev Slavije pa bi bila lahko še višja, če ne bi bilo nepredvidenega spodrsrljaja doma v igri z mariborskim Železničarjem (3 : 4). No, prva

etapa prvenstvenih bojev za točke je za nami. Nogometaši so odšli na zaslužni odmor, v januarju pa se bodo spet zbrali in začeli s pripravami za spomladan-

ski del prvenstva. Ob tako resnem in zavzetem delu pa se lahko nadajamo, da bodo vevški nogometaši tudi spomladi razveselili svoje pristaje.

Toni Židan

Lep uspeh vevških strelk

VEVČE, DECEMBER — Strelska zveza Slovenije je 8. 12. 1974 v Ljubljani na Rakovniku znova priredila tekmovanje za Perov pokal, v disciplini patrolnega teka s streljanjem. Podobno tekmovanje je priredila pred časom tudi strelska družina »Bine Grajzer«, le da je bilo to tekmovanje občinskega značaja.

Tekmovanja za Perov pokal, v spomin na predvojnega strelca Franja Pera, padlega leta 1944 v NOB, se je udeležilo 64 ekip, ki so potrdile, da je strelstvo pri nas izredno priljubljena športna panoga in da ni bojazni, da se ta tekmovanja ne bi ohranila v prihodnje.

Ta tekmovanja obnavljajo tra-

dicije NOB in prispevajo svoj del v vzgoji mladih pri krepitvi in sposobnosti za splošni ljudski odpor.

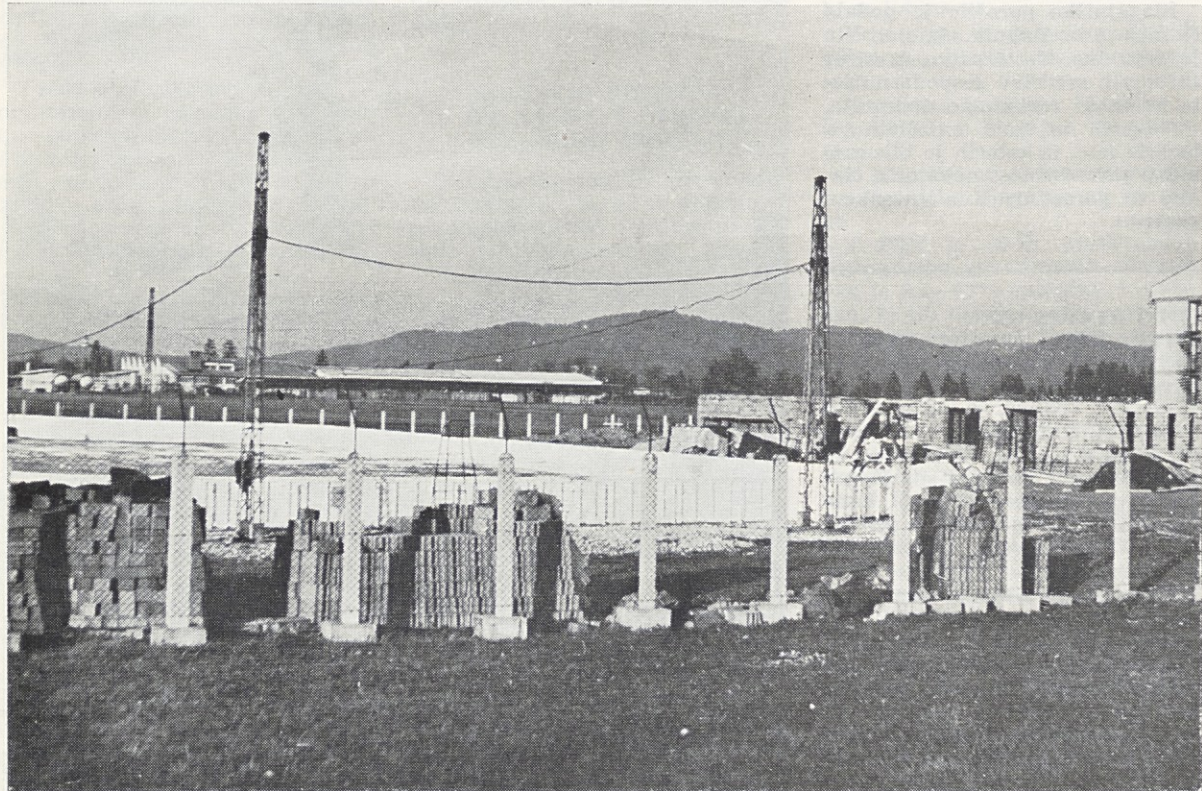
Pri tekmovanju, kjer gre za množičnost pa tudi za kvaliteto, ne smemo biti zadovoljni z udeležbo samo 64 ekip, če tekmovanje velja za vso Slovenijo. V bodoče bo treba organizirati več ekip, več strelskih družen in društev.

Moščanska občina je bila zastopana s 4 ekipami, strelska družina »Bine Grajzer« je poslala tri. Naše mladinke so osvojile prvo mesto, pionirke pa tretje, kar je velik uspeh za družino in to vrsto športa v naši občini.

V. T.

Napetost med tekmo. Tudi na klopi za rezerve je napetost na višku, še posebno, če na domačem igrišču nepričakovano vodijo gostujoči nogometaši. V ozadju z očali (stoji) klubski zdravnik dr. Ferlič, na klopi skrajno desno pa Kosijančič in trener Perharič. Foto: T. Židan

Novo hokejsko drsališče v Zalogu. Gradbena dela — čeprav polževo vzporedno z razpoložljivimi sredstvi — le napredujejo in upati je, da se bodo želje hokejistov Slavije in številnih privrženecv rekreativnega drsanja kmalu izpolnile. Na sliki: ploskev je že zdavnaj pripravljena, zraven (desno) pa je v toku gradnja garderob — marsikaj pa še manjka (stanje 20. 11. 1974. Foto: T. Židan)

ŠAH

KOLIČEVO, DECEMBRA — V ponedeljek, 2. decembra, je bilo v Domžalah občinsko sindikalno šahovsko prvenstvo v okviru sindikalnih športnih iger. Udeležilo se ga je 6 ekip. Prejšnja leta je bilo prvo mesto vedno »rezervirano« za Papirnico, tokrat pa je ta naslov pripadel ekipi »Melodije« iz Mengša. V opravičilo temu delnemu neuspehu moramo povedati, da je naša ekipa nastopila nepopolna, zapustil pa nas je tudi dober igralec in dolgoletni član moštva Stane Laznik, ki je odšel iz podjetja.

Kljub temu, da sta Vide Vavpetič in Janez Hribar na prvi oz. drugi deski odločila vse igre v svojo korist, ter da tudi Mitja Zupančič, Viktor Hribar in Marjan Velepec niso bili dosti slabši, nas je »pokopala« šesta deska, na kateri sta se menjavala Džordže Stojković in Stane Prelovšek, ki sta ekipi prinesla le pol točke; to pa je bilo premalo za ponovitev prejšnjih uspehov.

Za letošnjimi papirniškimi športnimi igrami, kjer so šahisti prav

tako izgubili primat, je to že drugi spodrsrljaj, ki kaže, da bo potrebno bolj kot doslej poskrbeti za nov igralski kader, ki bo spet sposoben dosegati take uspehe, kot so jih količevski papirničarji vajeni od svojih šahistov.

Se končni vrstni red:

	točk
1. Melodija Mengeš	25,5
2. Papirnica Količevo	23,0
3. Mlinostroj Domžale	17,0
4. Induplati Jarše	8,5
5.—6. Slovenijales Radomlje	8,0
Oljarna Domžale	8,0

Trije naši šahisti — Vavpetič Vide, Hribar Janez in Hribar Viktor — so se udeležili letošnjega sindikalnega hitropoteznega šahovskega prvenstva Slovenije, ki je bilo 16. in 17. novembra v Rogški Slatini. Med skupno 163 udeleženci je Vavpetič z odlično uvrstitvijo na 5. do 6. mesto dokazal, da je še vedno »v formi«; Janez Hribar in Viktor Hribar pa sta pristala na solidnih mestih in sicer na 39. oziroma 50. mestu. V. V.

Rešitev slikovne križanke za Dan republike

Vodoravno: praznični dan, Dan republike, stavek, kolk, akter, Marat, orositev, MA, Vis, pitija, ar, Ra, Lincoln, pešec, klovn, Najdihojca, trik, lajnarice, lovec, penja, obsojenec, Al, do, OAS, tatje, I. D., celina, vstavek, Ižanec, obok, semenj, žara, Manila, oleat, čer, Rosinant, orisi, vklad, licej, oselica, Titicaca, saje, in, obrvi, vzpon, rupija, regent, trdota, magija, car, Col, pardon, Ajo, zenit, VA, tujka, resnost, Rio, maže, Avlida, Kiro, lorette, Čakovec, obilje, Njuk, pavlica, Rusjan, poen, Ani, Nippon, Enare, kjer, Jasna, kros, Aero, areal, otva (avto).

10.— din JELNIKAR Tonca (Vevče)

10.— din POTOČNIK Ciril (Vevče)

10.— din JOZELJ Franc dipl. ing. (Vevče)

30.— din MORELA Fani (Vevče)

60.— din BABNIK Ada (Vevče)

Rešitve Novoletne nagradne križanke pošljite do 12. januarja 1975 na uredništvo Našega dela. Tokrat bomo nagradili: 2 × po 10 din, 2 × po 20 din, 1 × 60 din, 1 × 100 din.

Namizni tenis

KOLIČEVO, DECEMBER —

V petek, 13. decembra je bilo v novi in lepi telovadnici osnovne šole v Mengšu tekmovanje v namiznem tenisu v okviru občinskih sindikalnih športnih iger.

Med desetimi ekipami je pri moških zmagala ekipa Papirnice Količevo, ki je v finalu s precejšnjo težavo premagala igralce Melodije Mengeš, pri katerih se je zelo izkazal invalid Banfi, ki igra z obema umetnima nogama, je pa zato sila spretel v rokah. Za našo zmagovalno ekipo so igrali: Marjan Stražar, Vide Vavpetič in Tine Žabnikar.

V tekmovanju za prvenstvo posameznikov je bilo finale tudi »papirniško«. Za najboljšega sindikalista občine sta se pomerila V. Vavpetič in Stražar. Po zelo

zagrizeni in razburljivi igri, v kateri se je sreča nasmihala zdaj enemu, zdaj drugemu, je na koncu vendarle pripadla zmaga Vavpetiču, ki je s tem postal občinski prvak, drugi je Marjan Stražar, medtem ko sta se na naslednji mesti uvrstila Živulović (Lek) in Kavčič (Induplati).

Pri ženskah sta nastopili samo dve ekipi. Naši igralci Nada Janežič in Mija Bizjak sta se srčno borili, toda proti izkušenejšima nasprotnicama iz Induplati Jarše nista imeli dosti možnosti za uspeh. Dvoboj sta izgubili z rezultatom 3:1. Kot posameznici pa sta se uvrstili Nada na drugo, Mija pa na četrto mesto. Obljubili pa sta, da bo drugič še bolje.

V. V.

Kegljanje

KOLIČEVO, DECEMBRA —

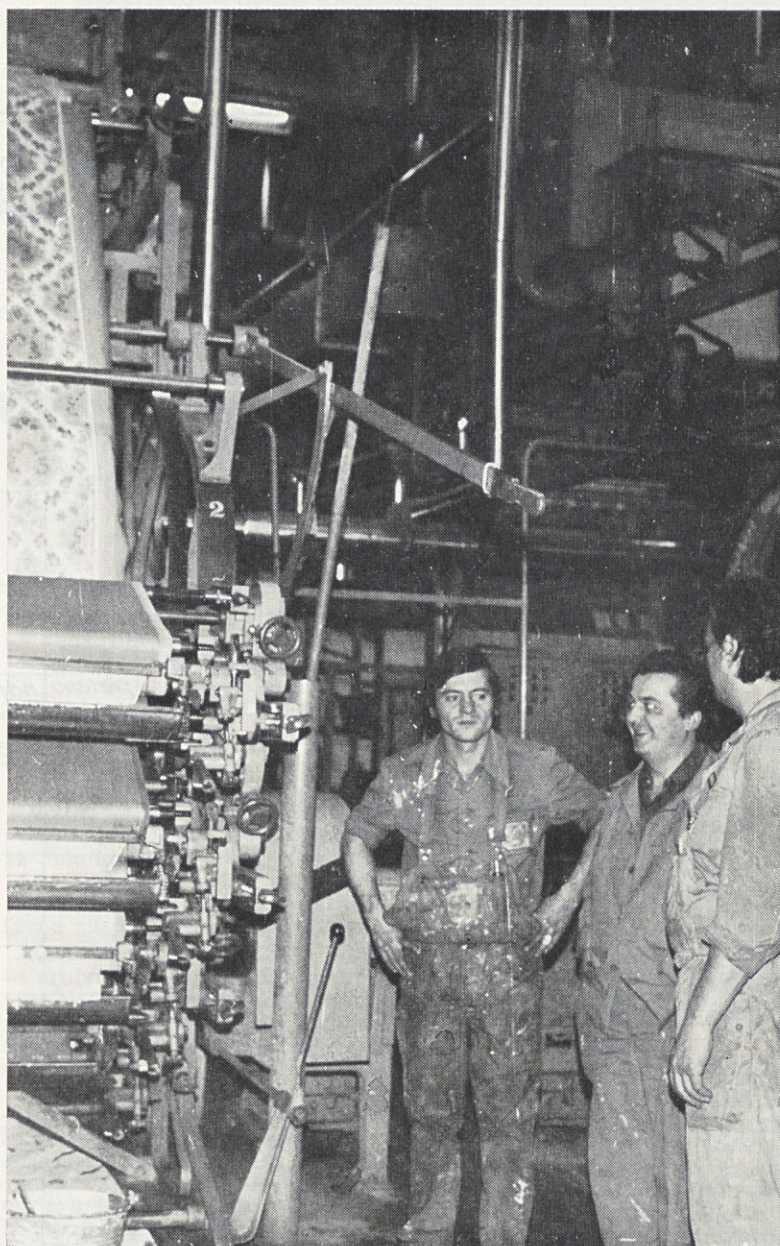
Od nekoč zelo razvite panoge športa v našem podjetju ni skoraj nobenega sledu več. Od uspehov, ki so jih dosegali kegljači Papirnice Količevo, bodisi na moštvenih tekmovanjih ali kot posamezniki, so ostali le še spomini na »dobre stare čase«, ko smo spremljali dosežke priznanih kegljačev-papirničarjev: Franca Levca, Frica Majheniča, Iva Sonca, Jožeta Poljanška, Toneta Volčiniča, Videta in Andreja Vavpetiča ter še vrsto drugih. Med ostalimi kegljači na papirniških in občinskih športnih igrah so vzbujali »strah in trepet« pa tudi v republiškem merilu so segali po visokih mestih. Tega sedaj ni

več. Starejši igralci so več ali manj prenehali z rednim udeleževanjem, mlajši pa brez pravega vodstva in rednih treningov ne morejo dosegati vidnejših uspehov.

Sindikalna in mladinska organizacija si prizadevata, da bi kegljanje zopet našlo takšno mesto in takšno raven, kot je bila v preteklosti. V ta namen je bila sprožena akcija, da vse stare kegljače zopet privabi na kegljišče v Jarše, hkrati pa tudi novince.

Upamo, da bo akcija uspela in da bo kegljanje zopet zaživel enako kot prej.

V. V.

Spomladanski novi vzorci tapet so že na stroju decembra meseca

0 kroničnem alkoholizmu in alkoholikih

Kronično zastrupljanje ali alkoholizem (posebno zanimivo v industriji).

Ponavljajoče se hude zastrupitve ali preprosteje dolgotrajno uživanje alkoholnih pijač, tudi, če pride le redko do pijanosti, sproži sčasoma bolezen — alkoholizem. Bolezen je na videz zelo raznolika, kar je pač odvisno od načina pitja, od vrste pijače, od posameznikovega temperamenta in dovzetnosti za bolezen. Vendarle se kažejo znaki predvsem na prebavnem in živčnem področju.

Za prebavni alkoholizem je značilna sprememba sluznic v gornjih prebavnih poteh. Ciroza jeter je pri alkoholizmu najnevarnejša komplikacija, hkrati pa najpogostejša ciroza pri prehranjevanju. Kljub novjšim izboljšavam zdravljenja, se skoraj vedno že po nekaj mesecih ali letih konča s smrtjo, če bolnik popolnoma ne opusti pijače.

Vedno je načet tudi živčni sistem. Pojavljajo se spremembe osebnosti, med katerimi je tipično izgubljanje sprejemanja in spomina, stanje ugodja, težave pri govorjenju, čustvena neuravnovesenost, nenormalna sugestibilnost, slabitev volje, miselna utrujenost in egocentričnost. To sli-

ko dopolnjujejo psihično čustvene reakcije: konflikti z okolico, ljubosumnost, slaba vest, padec v družbi. Opazimo lahko tudi vnetje živcev, kjer nastopajo čutne in gibalne motnje predvsem v spodnjih udih ali delirium tremens, resnično hudo krizo alkoholičnega duševnega obolenja pa tudi druge oblike duševnih bolezni zaradi alkohola. V končnem stadiju privede bolnika duševna blaznost v psihiatrično bolnico ali zavetišče. Pri kroničnem alkoholizmu pogosto obolijo tudi drugi organi, predvsem srce in ožilje ter žleze z notranjim izločanjem.

Ugotavljanje alkoholizma

Mogoče je ugotoviti prisotnost alkohola v krvi. Za določanje stopnje alkoholemije obstajajo različni načini. Vendar pa ugotavljanje začetka kroničnega zastrupljanja ni najbolj preprosto.

Določanje alkohola v krvi je izredno pomembno. Pri delavcu, ki opravlja težko, nevarno delo ali ki upravlja vozilo, lahko že majhne količine alkohola pomenijo nevarno dozo. Naslednja tabela prikazuje splošne podatke s tem v zvezi:

Določanje količine alkohola v krvi je postalo že vsakdanje la-

boratorijsko delo, merjenje alkohola v izdihanem zraku je praktičnejše, vendar manj natančno.

Nekatere dežele so določile dovoljeno stopnjo alkoholemije: oseba, ki jo preseže, je v stanju pijanosti. Ta stopnja se giblje med 0,5 do 1 g/l, kar je odvisno od posamezne dežele, vendar si jo prizadevajo povsod zmanjšati. Trenutna srednja mera je 0,8 g/l (za Francijo). Uporaba teh analiz ne predstavlja težav samo pri določanju točnega zakona o omejitvi alkohola, ampak tudi v industriji, kjer se kaže v odnosu do delavcev, zato se smejo rabiti samo na področju medicine dela.

Preprečevanje kroničnega alkoholizma

Preprečevanje se mora začeti, dokler je še čas, torej zgodaj, kar pa je težko. V začetku namreč z medicinskega stališča ni značilnih bolezenskih znakov. Vendarle pa je alkoholizem bolezen, ki se kaže v obnašanju: bolnikova žena ali delovodja ugotovita novo stanje prej kot zdravnik.

Naše tmo nekaj možnih znakov, ki se pogosto pojavijo kot predhodniki izrazitih znakov bolezni — alkoholizma: pogosta odsotnost ali zamujevanje službe v ponedeljek in dnevih po praznikih, počasno, neredno delo v teh dneh, ponavljajoči se kratki izostanki zaradi manjših bolezni, domačih nesreč in nepomembnih voženj, stopnjevano spreminjanje vedenja doslej dobrega delavca. Ti alarmni signali morajo doseči tovarniškega zdravnika, ki nato na osnovi domnevne diagnoze z delovnega mesta ugotovi zanesljive fizične ali psihične bolezenske znake. Obziren in previden razgovor pomaga določiti oblike in stopnjo pojavljajoče se bolezni.

Seveda pa to medsebojno sodelovanje pozna tudi občutljivo plat, npr. v zvezi s posameznikovo svobodo in službeno molčečnostjo. Vendar se da te ovire odstraniti, kot je pač v posamezni deželi navada, saj cilj prizadevanja ni onemogočanje, temveč zdravljenje bolnika.

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

Papirnica Količevo

Prišli:

Siljak Milan, delavec na žagi
Dimić Franc, dežurni ključavničar
Bizjak Marija, pripravnik
Grilj Valentin, delavec v proizvodnji
Kralj Dana, snažilka

Odšli so:

Ajvazi Shaqir, delavec v proizvodnji, v poizkusni dobi
Bungu Shaban, del. na transportu, odjavljen
Topolovec Jože, čuvaj, sporazumno

Rodili so se:

Avbelj Miru sin Peter
Kočar Jožetu hči Karla in Joži
Kovačič Janezu in Zdeni hči Maša
Gabor Milanu sin Sebastijan
Grilj Dragu hči Lidija
Vuk Matu hči Luca

Čestitamo!

Odšli:

Mosorović Javorka, samovoljno zap. delo
Miljković Jovan, samovoljno zap. delo
Tomažič Radoja, odšla na lastno željo
Todoriković Jon, odšel na lastno željo
Strnad Bojan, odšel na lastno željo
Salika Mirko, odšel na lastno željo
Santa Kiril, inv. upokojen

Poročili so se:

Košir Franc z Lazarevič Mirjano

Cestitamo!

Rodili so se:

Porenta Milošu hči Nataša
Skufca Boži sin Damjan

Cestitamo!

NAŠE DELO

Glasilo delovnih kolektivov Združenih papirnic Ljubljana in Papirnice Količevo — Izdajata ga delavska sveta — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Robida — Uredniški odbor: Milan Deisinger, Milan Korošec, Jože Marolt, Ljubo Milič, Tone Novak, inž. Danilo Škerbinek — Tehnični urednik Danilo Domažnjak (Delavska enotnost) — Tiska tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani

Po mnenju Republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/72 z dne 23. 1. 1974 šteje ta publikacija med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

Papirnica Vevče

Prišli:

Strnad Bojan, paznik pap. stroja
Bratkovič Albert, manipulant
Karadić Radosav, paznik pap. stroja
Podobnik Edo, I. pomočnik premaznega stroja
Jelenko Bogo, manipulant
Salika Mirko, vnašalec
Stare Risto, vnašalec
Vujaković Slavojka, znažilka

Pijače		moški (teža v kg)		ženske (teža v kg)			
		60	75	90	105	45	60
navadno pivo	(3 dl)	0,25	0,20	0,15	0,15	0,40	0,30
močno pivo	(3 dl)	0,40	0,30	0,25	0,15	0,70	0,50
vina:							
lahko vino	(1 dl)	0,15	0,15	0,10	0,10	0,30	0,20
srednje vino	(1 dl)	0,20	0,15	0,15	0,10	0,35	0,25
suho vino	(1 dl)	0,25	0,20	0,15	0,15	0,40	0,30
aperitivi:							
vermouth, porto							
malaga	(1/2 dl)	0,15	0,15	0,10	0,10	0,30	0,20
bitter grenčice	(1/2 dl)	0,30	0,25	0,20	0,15	0,50	0,35
janeževce, sherry							
	(1/2 dl)	0,40	0,30	0,25	0,20	0,65	0,50
opojne pijače:							
cognac, rum, kirsch,							
žganje	(1/4 dl)	0,20	0,15	0,15	0,10	0,35	0,25
whisky	(1/4 dl)	0,30	0,25	0,20	0,20	0,55	0,40
likerji:							
iz banan, marelic							
	(1/4 dl)	0,15	0,10	0,10	0,10	0,25	0,20

NOVOLETNA NAGRADNA KRIŽANKA

